

Посебан школски програм за музичку школу

**МУЗИЧКА ШКОЛА «ЈОВАН БАНДУР»
ПАНЧЕВО**

Војводе Живојина Мишића 3
Тел. +381 13 345 976
E-mail : jbandur@panet.rs
Web site: muzickaskolapancevo.edu.rs

**ПОСЕБАН ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ
ЗА ШКОЛСКУ 2012/2013. ГОДИНУ**

Посебан школски програм за музичку школу

НАЗИВ И ВРСТА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	ПОСЕБАН ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ
ТРАЈАЊЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЋЕ СЕ ПРИМЕЊИВАТИ ОД ШКОЛСКЕ 2012/2013.

СВРХА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА И ПОТРЕБА УЧЕНИКА И РОДИТЕЉА, ШКОЛЕ И ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конкретизација и прилагођавање правилником прописаног наставног плана и програма условима и ресурсима Школе 2. Информисање ученика, родитеља и локалне заједнице о образовним садржајима

ЦИЉ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

- * Оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи, а истовремено и за самостално, аматерско бављење музиком, на нивоу основношколског знања и искуства
- * развој репродуктивно-креативних и естетских аспеката личности у складу са развојним потребама, уметничким потенцијалима и интересовањима
- * очување и преношење властитог културног наслеђа

ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

- * интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности– спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећај за ритам, развијање музичке меморије и музичке фантазије
- * упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима изабраног инструмента (ученика који су одабрали соло певање- са својствима људског гласовног апарата)
- * овладавање основном техником свирања на одабраном инструменту (за ученике певања-вокалном техником)
- * постизање разумевања значења и важности универзалних музичких изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације, акцентуације и инструментације)
- * основно музичко описмеђавање (постизање вештине течног читања и писања нота у разним кључевима, брзог препознавања и разумевања најважнијих темповних, карактерних, метричких, динамичких, акцентних, агогичких, артикулационих ознака у нотном тексту и континуиран рад на развоју вештине спретног свирања/певања Прима виста)

Посебан школски програм за музичку школу

- * Усвајање основних знања из области музичке теорије и историје
- * оспособљавање за самостално учење и вежбање
- * стицање искуства јавног наступа- самосталног и у ансамблу
- * изградња навике редовног слушања уметнички вредне музике
- * развијање и профилисање естетских музичких критеријума
- * развијање афирмативних етичких ставова у односу на општељудске вредности, националну и светску културну баштину, значај музичке уметности у светској култури, професију музичара и важност његове улоге у друштву

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

/Приказ циклуса образовања, наставних предмета, фонда часова по предметима и разредима/

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ

*ШЕСТОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПРВИ ЦИКЛУС						ДРУГИ ЦИКЛУС					
	<i>Недељни и годишњи фонд часова</i>						<i>Недељни и годишњи фонд часова</i>					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI Разред	
<i>ИНСТРУМЕНТ</i>	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
<i>СОЛФЕЂО</i>	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
<i>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	35
<i>ХОР/ОРКЕСТАР/КАМЕРНА МУЗИКА</i>	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	70
УКУПНО	4	140	4	140	4	140	6	210	6	210	7	245

Посебан школски програм за музичку школу

* ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПРВИ ЦИКЛУС				ДРУГИ ЦИКЛУС			
	Недељни и годишњи фонд часова				Недељни и годишњи фонд часова			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
<i>ИНСТРУМЕНТ</i>	2	70	2	70	2	70	2	70
<i>СОЛФЕЂО</i>	2	70	2	70	2	70	2	70
<i>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</i>	-	-	-	-	-	-	1	35
<i>ХОР/ОРКЕСТАР/КАМЕРНА МУЗИКА</i>	-	-	-	-	2	70	2	70
УКУПНО	4	140	4	140	6	210	7	245

* ДВОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПРВИ ЦИКЛУС		ДРУГИ ЦИКЛУС	
	I разред		II разред	
	недељно	годишње	недељно	годишње
<i>СОЛО ПЕВАЊЕ</i>	2	70	2	70
<i>СОЛФЕЂО</i>	3	105	2	70
<i>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</i>	-	-	1	35
<i>УПОРЕДНИ КЛАВИР</i>	1	35	1	35
УКУПНО	6	210	6	210

Трајање часова

ПРЕДМЕТ	I разред	II разред	III разред	IV разред	V разред	VI разред
Инструмент	2*30 мин.	2*30 мин.	2*30 мин.	2*45	2*45	2*45
Соло певање	2*30 мин.	2*45 мин.	-	-	-	-
солфеђо	2*45	2*45	2*45	2*45	2*45	2*45
Теорија	-	-	-	-	-	1*45
Теорија-дувачи	-	-	-	1*45	-	-
Теорија-певачи	-	1*45	-	-	-	-
Хор/оркестар	-	-	-	2*45	2*45	2*45
Оркестар-дувачи	-	-	2*45	2*45	-	-
Упоредни клавири-певачи	1*45	1*45	-	-	-	-

ОСНОВНИ ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА

*Индивидуална настава: главни предмет (инструмент, соло певање) и упоредни клавир за соло певаче

* Групна настава: настава солфеђа, теорије музике, хора/оркестра/камерне музике

У Музичкој школи «Јован Бандур», у оквиру одсека за класичну музику, изучавају се следећи инструменти:

Трајање основног музичког образовања	инструменти
ШЕСТОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - клавир - хармоника - виолина - виола - виолончело - гитара - харфа - тамбура Е прим и А бас прим - мандолина - флаута
ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - контрабас - обоа - кларинет - фагот - саксофон - труба - тромбон - хорна
ДВОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - соло певање

ИСПИТИ И СМОТРЕ

У основној музичкој школи полагају се следећи испити:

- пријемни
- годишњи
- разредни и
- поправни.

Смотре се организују у циљу провере знања и напредовања ученика у току и на крају школске године, према НПи П одговарајућег одсека и предмета.

Преглед испитних обавеза на крају школске године

ИНСТРУМЕНТ	I разред	II разред	III разред	IV разред	V разред	VI разред
Виолина	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 лествица 1 етида 2 комада разл. карактера, варијације или концертино	Испит: лествица 2 етиде 1 велика форма став из концерта или тема с варијацијама	Испит: 1 лествица 2 етиде став концерта	Испит: 1 лествица 2 етиде Комад Став концерта
Виола	Као за виолину	Као за виолину	Као за виолину	лествица етида комад великаформа: концерт или концертино- 1. или 2.и 3.став	Испит: 1 лествица 1 етида 1 комад велика форма: концерт или 2 става сонате	Испит: Лествица 2 етиде 1 комад Велика форма: Концерт- 1. или 2. и 3. став, или цела соната
виолончело	Смотра: 1 леств.и трозвук 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств.и трозвук 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 леств., трозвук, потези 2 етиде разл.карактера 1 комад с клавиром или II и III ст. кончертина, концерта, сонате, сонатине, варијација	Испит: лествица две етиде разл.карактера комад с клавиром или 2.и 3.став кончертина,концер тасонате, сонатине, варијације или два става барокне сонате (напамет)	Испит: Лествица 2 етиде Комад уз клавир.пратњу 2 става барокне сонате Кончертино, концерт (1. или 2 и 3.ст.), или варијације, или соната, или сонатина	Испит: Лествица Терце и сексте кроз 2 октаве 1 етида Бах- један став Комад уз клавир.пратњу Барокна соната- 2 става Кончертино, концерт (1. или 2 и 3.ст.), или варијације, или соната, или сонатина
контрабас	Смотра: 1 леств. 1 етида, 1 комад с клавиром	ИСПИТ: 1 леств.са начинима и трозв., 2 етиде, 1 комад с клавиром	Испит: 1 лествица 2 етиде 1 комад с клав.пратњом	Испит: 1 лествица 2 етиде (једна с клавиром) 1 комад (са клавир.пратњом)	//////////	

Посебан школски програм за музичку школу

ИНСТРУМЕНТ	I разред	II разред	III разред	IV разред	V разред	VI разред
гитара	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 леств. 1 етида 2 комада	Испит: Лествица етида два комада-један полифони	Испит: Лествица с каденцом и интервалима 1 етида 2 комада-1 полифони	Испит: Лествица 1 етида 1 став сонате, сонатине ,свите или варијације 1 комад
Тамбура е-прим	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 2 комада разл.карактера	Испит: Лествица по избору Три комада различитог садржаја -програм напамет, уз клавир.пратњу	Испит: Лествица 3 комада различитог садржаја	Испит: 3 комада различитог садржаја
Тамбура А басприм	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 леств. 1 етида 1 народна песма или игра 2 комада уз клавир.пратњу	1 лествица 1 етида 1 народна песма или игра 1 комад уз клавир.пратњу 1 став велике форме (програм напамет)	Испит: 1 молска лествица 1 етида 1 народна песма или игра 1 комад 1 велика форма	Испит: Лествица 1 етида 1 народна игра или песма 1 комад 1 велика форма
Мандолина	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 лествица 1 етида 2 комада разл.карактера	1 лествица 3 комада различ.садржаја (испит.програм се изводи напамет-уз пратњу клавира)	Испит: 1 лествица 3 комада различитог садржаја	Испит: 3 комада различитог садржаја
Харфа	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 лествица 1 етида 1 ст.сонатине 1 комад	Испит: 1 лествица 1 етида 1 сонатина 1 комад	Испит: 1 лествица 1 етида 1 сонатина или тема с варијацијама 1 комад	Испит: 1 лествица 2 етиде 1 сонатина 1 композиција аутора из 19.века 1 композиција савременог аутора
Клавир	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Испит: 1 леств. 1 етида, 1 полифона 1 ст.сонатине 1 комп. по слоб.избору	Испит: 1 етида 1 полиф.композициј а 1 став сонатине 1 композиц.по избору	Испит: 1 полифона комп. 1 етида 1 став сонате 1 комад 1 композиција домаћег аутора	Испит: 1 полифона комп. 1 етида 1 став сонатае 1 комад 1 композиција домаћег аутора
Хармоника	Смотра: 1 леств., 1 етида, 2 комп. слободне	Смотра: 1 леств., 1 етида, 1 полифона, 1 комп. слободна	Испит: 1 леств. 1 етида 1 полифона 1 комп. по слоб.избору	1 лествица 1 етида 1 полиф.комп. 1 циклична комп. или две разл.карактера (напамет)	Испит: 1 лествица 1 етида 1 полифона комп. 1 циклична композиција	Испит: 1 лествица 1 етида 1 полифона 1 циклична ком. 1 комп. виртуозног кар.

Посебан школски програм за музичку школу

ИНСТРУМЕНТ	I разред	II разред	III разред	IV разред	V разред	VI разред
Флаута	Смотра: 1 леств. напамет 1 етида, 1 комп. слободна напамет	Смотра: 1 леств. напамет 1 етида, 1 комп. слободна напамет	Испит: 1 дур. и 1 мол.леств. 2 етиде разл.карактера 1 дело уз клавир.пратњу	1 дурска и 1 молска лествица- напамет 2 етиде разл.карактера Дело уз пратњу клавира (напамет)	Испит: 1 дурска и 1 молска лествица (напамет) 2 етиде 1 дело уз клавир.пратњу- напамет	Испит: 1 дурска и 1 молска лествица (напамет) 2 етиде 1 дело уз клавир.пратњу- напамет
Солфеђо	* * * * *	* * * * *	Испит: Писмени део: Диктат,тест из теорије Усмени део: Мелод.вежба Парлато	////////////////////	////////////////////	Испит: Писмени део: Диктат Усмени део: Мелод.вежба парлато
теорија	///	///	///	///	///	Испит: Писмени део: Интервали, лествице, акорди Усмени део: Интервали, акорди и њихови обртаји, многостраност тонова и дурског квинтакорда, познавање термина и дефиниција и ознака из нотног текста

Посебан школски програм за музичку школу

ИНСТРУМЕНТ	I разред	II разред	III разред	IV разред
Обоа	Смотра: 1 леств., 1 етида, 1 комп. слободна напамет	ИСПИТ: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинтак. напамет, 2 етиде разл.карактера, 1 комад с клавиром напамет	Испит: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинтак. напамет 2 етиде разл.карактера, 1 комад с клавиром напамет	1 дурска и 1 молска лествица-напамет 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира-напамет
кларинет	Смотра: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинта к. напамет, 2 етиде разл.карактер а, 1 комад с клавиром напамет	ИСПИТ: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинтак. напамет, 2 етиде разл.карактера, 1 комад с клавиром- напамет	Испит: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинтак., Д7 и У7 2 етиде разл.карактера, 1 комад с клавиром напамет	1 дурска и 1 молска лествица-напамет 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира-напамет
саксофон	Смотра: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинта к. и малим разлагањем, 2 етиде разл.каракте ра, 1 комад с клавиром напамет	ИСПИТ: 1 дур. и 1 мол. лествица, 2 етиде разл.карактера , 1 комад с клавиром- напамет	Испит: 1 дур. и 1 мол. лествица, 2 етиде разл.карактера, 1 комад с клавиром- напамет	1 дурска и 1 молска лествица 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира-напамет
Фагот	Смотра: 1 дур. и 1 мол. са тонич.квинта к. напамет, 2 етиде разл.каракте ра, 1 комад с клавиром напамет	ИСПИТ: 1 дур. и 1 мол. лествица напамет, 2 етиде разл.карактера , 1 комад с клавиром напамет	Испит: 1 дур. и 1 мол. лествица напамет, 2 етиде разл.карактера, 1 комад с клавиром напамет	1 дурска и 1 молска лествица-напамет 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира-напамет
Хорна	Смотра: 1 лествица, 2 вејбе разл.карактер а, 1 комад с клавиром напамет	ИСПИТ: 1 дур. и 1 мол. лествица , лествица , 1 етида, 1 комад с клавиром напамет	Испит: 1 дур. и 1 мол. лествица , 1 етида, 1 комад с клавиром напамет	1 дурска и 1 молска лествица 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира-напамет

Посебан школски програм за музичку школу

<p>Труба</p>	<p><u>Смотра:</u> 1 лествица, 2 вежбе разл.карактер а, 1 комад с клавиром напамет</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> 1 дур. и 1 мол. лествица , 1 вежба-етида или песма, 1 комп. с клавиром напамет</p>	<p><u>Испит:</u> 1 дур. и 1 мол. лествица , 1 етида 1 комп. с клавиром напамет</p>	<p>2 лествице 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира (по могућности циклична)-напамет</p>
<p>Тромбон</p>	<p><u>Смотра:</u> 2 вежбе разл.каракт., 1 комад с клавиром – нап.</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> 2 вежбе разл.карактера, 1 комад с клавиром напамет</p>	<p><u>Испит:</u> 1 дурска леств. напамет 2 комп. различитог карактера 1 комп.уз клавир.пратњу напамет</p>	<p>1 дурска и 1 молска лествица-напамет 2 етиде разл.карактера 1 комад уз пратњу клавира-напамет</p>
<p>Солфеђо дувачи</p>	<p>****</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> ПИСМЕНИ ДЕО: 1. мелод.диктат до 2 предзнака 2. тест из теорије УСМЕНИ ДЕО: 1. мелод. пример 2. парлато</p>	<p>****</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> ПИСМЕНИ ДЕО: Диктат-до 4 предзнака УСМЕНИ ДЕО: 1. мелод. вежба 2. парлато-промена кључа са свим ритм.фигурама</p>
<p>Теорија музике (дувачи)</p>	<p>****</p>	<p>****</p>	<p>****</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> ПИСМЕНИ ДЕО: -шифре интервала и акорада -исписивање предзнака појединих лествица -исписивање врсте интервала и акорада- принцип теста УСМЕНИ ДЕО: -изградња интервала и акорада -ознаке за темпо, артикулацију, агогику и динамику</p>
<p>Соло певање</p>	<p><u>Смотра:</u> 2 вокализе 1 песма старог мајстора</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> 1 вокализа 1 арија старог мајстора 1 песма по слоб.избору</p>		
<p>Упоредни клавир</p>	<p><u>Смотра:</u> 3 композ. разл. карактера</p>	<p><u>ИСПИТ:</u> 1 лествица 1 полифона 1 став сонатине 1 комад</p>	<p>//////////</p>	

Посебан школски програм за музичку школу

<p>Солфеђо певачи</p>	<p>Смотра: Писмени део - тест из теорије Усмени део 1.Мелод.вежба 2. парлато бас кључ</p>	<p>ИСПИТ: Писмени део: 1.Мелод.дикта т усмени део: 1. мелод.пример 2. парлато -бас и виол.кључ</p>	
<p>Теорија певачи</p>	<p>//////////////////// //</p>	<p>ИСПИТ: Писмени део: 1.тест усмени део: 1. интервали, акорди, ознаке за темпо</p>	

ОБАВЕЗНЕ СМОТРЕ на полугодишту

Наставни предмет	I разред	II разред	III разред	IV разред	V разред	VI разред
клавир	-	-	1 лествица 2 комп.по слободном избору	1 лествица 1 виртуозна етида	1 лествица 1 виртуозна етида	1 лествица 1 виртуозна етида
хармоника	-	-	2 композиције по слободном избору	2 композиције по слободном избору	1 етида 1 композиција по избору	1 етида 1 композиција по избору
Тамбура е-прим	-	-	-	2 комада различитог карактера	2 комада различитог карактера	2 комада различитог карактера
Упоредни клавир за соло певаче	1 лествица 1 етида	1 лествица 1 етида	////////////////////			

КЛАВИР

Задаци наставе клавира у основној музичкој школи:

- интензиван и континуиран рад на развоју слуховних способности спољашњег и унутрашњег слуха, навике размишљања у тонским представама и потребе за изражавањем путем звука
- упознавање ученика са клавиром, његовим акустичким својствима и изражајним могућностима
- овчладавање основном техником свирања на клавиру
- постизање разумевања значења и важности универзалних музичких изражајних средстава и њихова адекватна стилска употреба у процесу извођења музичког дела
- музичко описмењавање
- усвајање основних знања из области музичке теорије
- упознавање најзначајнијих дела клавирске литературе
- оспособљавање за самостално учење и вежбање
- стицање искуства редовног јавног наступања
- изградња навике слушања уметнички вредне музике
- развијање и профилисање естетских музичких критеријума
- развијање афирмативних етичких ставова према националној и светској пијанистичкој баштини, професији пијанисте и значају његове улоге у друштву

I разред

Задаци:

- почетни рад на развоју спољашњег и унутрашњег слуха, учење кратких песмица, свирање и транспоноване по слуху
- развијање музичке фантазије кроз игру и причу
- упознавање с клавијатуром (беле и црне дирке), механизмом производње звука
- основна поставка руке и правилан смештај за клавиром и упражњавање једноставних вежби за телесну релаксацију
- упознавање са почетним, најчешћим ознакама за темпо (Ленто, Адагио, Анданте, Андантино, Модерато, Аллегретто, Аллегро, Престо), карактер (долце, транквило, цантабиле, грациозо, еспрессиво, марцато, сцхерзандо), динамиком (пианиссимо, пиано, меззопиано, меззофорте, форте, фортиссимо, диминуендо, цресцендо), агогичким ознакама (ритардандо, аццелерандо, алларгандо, состенуто, пиу ленто, пиу мосо, а темпо), као и са артикулацијом (портато, легато, леггиеро, стаццато) и полифонијом (имитација, инверзија и канон)
- упознавање с трајањем нота и пауза (целе, половине, четвртине, осмине), са ритмичким фигурама- триолама и пунктираним , као и са врстама тактова (2/8, 3/8, 6/8, 2/4, 3/4, 4/4)

Литература:

Ј.Кршић, М. Петровић, Николајаев, Бајер, Диверноа, Черни, Лешхорн, Чајковски, Мајкапар, Шуман и др.

Обавезни минимум програма

Скале: Ц, Г Д, А, Е- дур

50 композиција по слободном избору

Посебан школски програм за музичку школу

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотре на крају 2. полугодишта

II разред

Задаци:

- проширивање почетног знања о клавијатури, механизму, педалу
- наставак рада на развоју слуха и фантазије
- обогаћивање искуства о употреби извођачког апарата савладавањем нове проблематике
- надограђивање знања о трајању нота, ознакама за темпо, карактер, динамику, агогику, неправилним тактовима, артикулацији, полифоним поступцима
- усавршавање вештине читања нота, рад на фразама, упознавање с музичким облицима

Литература:

Ј.Кршић, М. Петровић, Николајаев, Бајер, Диверноа, Лемоан, Гњесина, Гедике, Бах, Шуман, Кабалевски, Хаслинггер, Бетовен, домаћи аутори и др.

Обавезни минимум програма

Скале: X, Ф-дур,

д, а, е- мол

5 етида (или виртуозних композиција сличне тежине)

5 композиција по слободном избору

3 полифоне композиције

1 цела сонатина и став из сонатине или циклус варијација

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотре на крају 2. полугодишта

III разред

- наставак рада на развоју унутрашњег и спољашњег слуха усложњавањем тешкоћа савладаних у претходном разреду
- почетак рада на поступку свесног меморисања музичког дела
- наставак рада на развијање музичке фантазије асоцијативно-подстицајним разговорима, поетским и метафоричким приказивањем музичког садржаја, као и креативно изражавање клавијирским звуком са прецизним радом над уметничким обликовањем
- обогаћивање искуства о употреби педала-појам синкопираног, ритмичког и антиципирајућег педала и њихове извођачке примене
- усавршавање могућности извођачког апарата на принципима слободе, економичности и ефикасности
- продубљивање знања о свим ознакама у нотном тексту
- стицање почетних знања у савлађивању полиритмичких тешкоћа
- даље усавршавање вештине свирања полифоније
- упознавање с најједноставнијим врстама украса
- даље усавршавање вештине читања прима виста
- профилисање знања о музичким облицима и хармонији

Посебан школски програм за музичку школу

- почетни рад на формирању навика самосталног вежбања
- стварање навика редовног слушања уметнички вредне музике уз информације о основним карактеристикама стилских епоха

Литература:

Диверноа, Лемоан, Черни, Бертини, Бах, Хендл, Чимароза, Шуман, Чајковски, Гречањин, Гедике, Кабалеви, Барток, Дијабели, Кулау, Дусик, Хајдн, Бетовен и др., као и дела домаћих аутора

Обавезни минимум програма

скале: Б, Ес, Ас- дур,

ц, г- молл

4 етиде (или композиције виртуозних извођачких тешкоћа)

4 композиције по слободном избору

3 полифоне композиције

1 цела сонатина и став из сонатине или циклус варијација

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотра на крају 1. полугодишта

Годишњи испит

Други циклус

IV разред

- наставак рада на развоју унутрашњег и спољашњег слуха даљим усложњавањем тешкоћа савладаних у претходном разреду, с нарочитом пажњом усмереном на препознавање хармонско-мелодијских односа
- стицање почетног искуства у свирању по слуху кратких, једноставних дијатонских мелодија и развој елементарне вештине импровизовања
- наставак рада на поступку свесног меморисања музичког дела
- наставак рада на развијању музичке фантазије
- обогаћивање искуства у употреби педала
- продубљивање осетљивости на лепоту клавијирског звука
- проширивање знања из области орнаментације (групето, трилери)
- даље усавршавање ефикасности извођачког апарата
- навикавање на економичну и сврсисходну употребу метронома у процесу вежбања
- употпуњавање знања о ознакама темпа, карактера, динамике, агогике
- обогаћивање искуства у савладавању полиритмичких тешкоћа
- усавршавање вештине читања прима виста
- проширивање знања о музичким облицима (рондо, варијације, соната)
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања задавањем домаћих задатака
- укорењивање навике редовног слушања уметнички вредне музике
- стицање почетног такмичарског искуства учешћем на такмичењима

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

Беренс, Черни, Хелер, Ј.с.Бах, Глинка, Мјасковски, Шопен, Шуман, Григ, Кабалевски, Гречањин, Шостакович, Казела, Барток, Моцарт, Бетовен, Мајкапар, Рајичић, Тајчевић, Бандур

Обавезни минимум програма

Скале: Дес и Гес-дур, еф и ха-мол

4 етиде

4 композиције по слободном избору

3 полифоне композиције

1 соната или став из сонате и циклус варијација

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотра на крају 1.полугодишта

Годишњи испит

V разред

- усавршавање способности свирања по слуху
- наставак рада на техници свесног меморисања нотног текста
- стални развој музичке фантазије и даље профилирање ученикових критеријума у области уметничког садржаја и естетске вредности музичког дела
- даље усавршавање вештине употребе педала
- посвећивање пажње изучавању композиција полифоне структуре и композиција са романтичарском кантиленом
- проширивање знања из области орнаментације
- интензиван рад на даљем развоју могућности извођачког апарата (савладавање свих врста техничких тешкоћа)
- континуирано употпуњавање знања о ознакама темпа и карактера
- стално усвајање нових знања из области музичке теорије и историје
- обогаћивање искуства у савладавању полиритмичких тешкоћа
- даље усавршавање вештине читања прима виста
- упознавање са делима оркестарске и друге неклавирске литературе (транскрипције)
- проширивање знања о музичким облицима додатним информацијама о варијацијама, ронду, сонати и сонатном циклусу
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања
- одржавање навике редовног слушања уметнички вредне музике
- даље обогаћивање такмичарског искуства

Литература:

Черни, Крамер-Билов, Беренс, Лешхорн, Бах, Хендл, Јаковски, Григ, Менделсон, Шуберт, Прокофјев, Кабалевски, Мартину, Барток, Хајдн, Моцарт, Бетовен, Шуман, Вебер, Рајичић, Логар, Васа Мокрањац, Славенски

Обавезни минимум програма

Скале: фис, цис, гис, ес и бе-мол

4 етиде

Посебан школски програм за музичку школу

- 4 композиције по слободном избору
- 3 полифоне композиције
- 1 соната или став из сонате и циклус варијација
- 1 композиција домаћег аутора

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотра на крају 1. полугодишта
Годишњи испит

VI разред

- интензивирање рада на развоју активности унутрашњег и спољашњег слуха
- наставак рада на техници свесног меморисања нотног текста
- оспособљавање ученика за самостално развијање музичке фантазије
- даље посвећивање пажње изучавању композиција полифоне структуре и композиција с романтичарском кантиленом
- интензиван рад на даљем усавршавању ефикасности извођачког апарата
- заокруживање степена стечених знања из области музичке теорије и историје
- усавршавање вештине извођења полиритмичких тешкоћа
- довођење вештине читања прима виста на ниво који задовољава потребе у оквирима аматерског бављења музиком
- проширивање знања о музичким облицима
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања задавањем сложенијих домаћих задатака
- дефинитивно стварање сталне потребе за слушањем уметнички вредне музике и навике редовног одласка на концерте
- даље стицање такмичарског искуства
- интензивна, пажљива, свеобухватна анализа степена знања и искуства које је ученик усвојио током шестогодишњег школовања

Литература:

Черни, Лешхорн, Крамер и Биров, Мошковски, Шопен, Бах, Хендл, Моцарт, Бетовен, Шуман, Григ, Менделсон, Чајковски, Бородин, Рeger, Барток, Хајдн, Беркович, Василије Мокрањац, Славенски, Тајчевић, Деспић

Обавезни минимум програма

- Скале: по слободном избору
- 4 етиде или виртуозне композиције
- 4 композиције по слободном избору
- 3 полифоне композиције
- 1 соната или став из сонате и циклус варијација
- 1 композиција домаћег аутора

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотра на крају 1. полугодишта
Годишњи испит

ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

(виолина, виола, виолончело, контрабас)

Општи циљеви:

- оспособљавање ученика за аматерско бављење свирањем на гудачким инструментима на нивоу основношколског знања и искуства
- оспособљавање ученика за наставак школовања на инструменталном одсеку средње музичке школе

Задаци:

- савладавање основних елемената музичке писмености
- овладавање основном техником свирања, односно усвајање основне технике леве и десне руке
- развој унутрашњег слуха
- развијање стваралачко-извођачких способности ученика
- развијање критичког односа према основним елементима музичког извођења
- формирање радних навика
- оспособљавање за самостално вежбање и читање нотног текста
- учествовање ученика у раду оркестра, камерних састава и осталих облика групног музицирања
- активно учешће у музичком животу средине у којој живи

I разред

Основни задаци:

- формирање музичко-слушних представа изражајним певањем песмица по слуху
- уознавање са инструментом (делови, грађа, функције)
- нотно описмењавање
- поставка леве и десне руке
- рад на промени гудала и промени жица
- уознавање са основном расподелом гудала и основним потезима- деташе и легато
- рад на интонацији, развоју осећаја за ритам, развоју перцепције тона
- свирање песмица различитог карактера

Осим наведених задатака, од виталног значаја је да педагог има у виду све деликатности првог контакта ученика са инструментом, односно процесом упознавања, и увођење ученика у потпуно нов начин трансфера знања који подразумева индивидуална настава. Релација професор-ученик изграђена на здравим основама уважавања личности, добре процене способности и афинитета ученика и сталној подршци, представља темељ за предстојеће вишегодишње школовање.

Прва смотра, крајем првог полугодишта, оцењује се описно (у виду коментара чланова комисије) и њена сврха је да се омогући увид у квалитет рада професора и процес учениковог развоја и напретка.

Изводе се две песмице различитог карактера, из нота, док се на обавезним јавним наступима и испиту програм изводи напамет.

Посебан школски програм за музичку школу

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
виолина	3 дурске са трозвучима	20 вежбица	10 песмица	/
виола	3 дурске са трозвучима	20 вежбица	10 песмица	/
виолончело	Ц,Г,Д,Еф-дур и трозвучи у једној октави, осим Це дура- кроз 2 октаве	10 вежбица	10 песмица уз пратњу клавира	/
контрабас	4	2	2 комада са клавиром	/

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године и смотра на крају школске године

Програм који се изводи на смотри- крај школске године

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
виолина	1	1	2	/
Виола	1	1	2	/
Виолончело	1	1	2	/
контрабас	1	1	1	/

Литература:

виолина

Школе: Љ. Степановић. «Виолинска почетница»,
 Д. Марковић: «Почетна школа за виолину» 1. св.,
 Денеш, Регер и Немет: «Виолина А Б Ц»
 Лањи и Денеш: «Школа за виолину», 1. св.
 Сузуки. «Школа за виолину» I
 Геза Силваи: «Школа за виолину А Б Ц Д»
 Д. Марковић, Гарлицки, Родионов, Уткин и Фортунатов, Ласло Роша

Виолончело

М. Симић: Избор етида за 1. годину
 И. Мардеровски: «Први часови виолончела»
 Сато: «Чело школа», 1. св.
 Ф. Антал, Гардијан,
 Пејшик: «Абецеда виолончела», Хрестоматија I-IV разреда

Контрабас:

Школе: Монтаг, Просеник, Симандла, Штрајхер и др.
 Етиде: Кмент, Слама, Били, Ли и др.

Посебан школски програм за музичку школу

II разред

Основни задаци:

- проширивање и продубљивање већ стечених знања
- увођење техничких вежби за спретност леве руке
- увођење нових потеза десне руке, инсистирање на квалитету тона и доброј ритмичкој артикулацији
- упознавање са значењем најчешћих ознака за темпо (Andante, Moderato, Allegro, Presto)
- упознавање са релативним трајањем нота (целих, половина, четвртина, осмина и њима одговарајућих пауза и триола) и значењем пунктирања
- упознавање са значењем основних динамичких ознака (piano, mezzoforte, forte, diminuendo, crescendo)
- развијање самосталности у раду, усавршавање вештине читања нота
- развијање извођачке маште
- упознавање са појмом мисаоне целине (фраза)

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Виолина	4 једнооктавне	6 различитог техничког садржаја	4 различитог карактера	/
Виола	4 једнооктавне	6 различитог техничког садржаја	4 различитог карактера	/
Виолончело	Д,Г,А-дур, Б,Ес-дур, ге-мол две октаве/са потезима	10 различитог техничког садржаја	10 различитог карактера са клавиром	Став концертина, концерта, сонате, сонатине, варијације
Контрабас	4 кроз једну октаву	4 различитог техничког садржаја	4 комада са клавиром	/

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године и смотра на крају школске године

Контрабас- годишњи испит

Програм који се изводи на смотри- крај школске године (виолина, виола,виолончело) и годишњем испиту (контрабас):

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
виолина	1	1	2	/
Виола	1	1	2	/
Виолончело	1	1	2	/
Контрабас	1	2	1	/

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

виолина

- Школе: Д.Марковић: «Почетна школа за виолину» 1. и 2 св.,
Лањи и Денеш: «Школа за виолину», 2.св.
Сузуки. «Школа за виолину» I
Геза Силваи: «Школа за виолину Де Е»
Геза Силваи: «Жуте странице за виолину», 1. и 3.св.
Грегоријан: Скале
Комади: Д.Марковић «Мали комади за виолину», 2.св.
Хресоматија за 1. и 2. разред
Кончертина: С.Мах: Лаки кончертино
П.Николић: Кончертино Ге дур
Кихлер: Кончертино Ге дур

Виолончело

- М.Симић: Избор етида 2.св.
И.Мардеровски: избор етида
Сато: «Чело школа», 2.св.
Ф.Антал; Гардијан- 2.свеска
Пејшик: «Абецеда виолончела» 2.св.,
Хрестоматија I-IV разреда
Р.Мац. 25 Етида
С.Ли. 40 лаких етида
А.Вивалди: Кончертино Це дур
Волчков: Варијације

Контрабас:

- Школе: Монтаг, Просеник, Симандла, Штрајхер и др.
Етиде – по избору
Лаке композиције с клавиром- по избору

III разред

Задаци:

- развијање спретности десне и леве руке
- припрема за промену позиција
- припрема за вибрато
- комбиновање различитих потеза гудала
- развијање меморије и извођачког искуства
- наставак рада на развоју музичко-слушних представа усложњавањем тешкоћа савладаних у претходном разреду
- почетно формирање представе о уметнички лепом звуку, тонско објашњење «певања» на инструменту
- проширивање знања о ознакама темпа, карактера, динамике и агогике
- почетни рад на формирању навике самосталног вежбања и принципа јединства слуховне и механичке компоненте

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Виолина	4 двооктавне са трозвучима и разлагања по Грегоријану	6 различитих тахнучких проблема	4 различитог карактера	/
Виола	4 двооктавне са трозвучима	6 различитог карактера	4 различитог карактера	/
Виолончело	двооктавне друга и трећа позиција	8 различитог карактера	3 различитог карактера	Кончертино/ соната /варијације/сонатина
Контрабас (други циклус)	4 двооктавне са трозвучима	6 различитих техничких захтева	4 различитог карактера	/

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године

На крају наставне године- **годишњи испит**

ОБАВЕЗНИ ИСПИТНИ ПРОГРАМ

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	1	1	2 или	Кончертино, варијације
Виола	1	1	2 или	Кончертино, варијације
Виолончело	1	2	1 или	II и III став концерта, кончертина, сонате, сонатине или варијације
контрабас	1	2	1	/

Литература:

виолина

Школе: Д.Марковић: «Почетна школа за виолину» 2. и 3.св,

Лањи и Денеш: «Школа за виолину», 3.св.

Сузуки. «Школа за виолину» II

Геза Силваи: «Школа за виолину Е Еф»

Геза Силваи: «Жуте странице за виолину», 1.,2. и 3.св.

Грегоријан: Скале

Етиде: Гарлицки, Родионов и Фортунатов

Комади: Д.Марковић «Мали комади за виолину», 2.св.

Хресоматија за 1. и 2. разред

Фортунатов. «Млади виолиниста», 2.св.

Посебан школски програм за музичку школу

Л.Роша. «Враголани» 6.,7. и 3.св. и «Дуети 2»

Кончертина: Комаровски: Кончертино Ге дур

Кихлер: Кончертино Ге дур, II и III ст.

Ридинг: Кончертино Ге-дур, Де-дур, ха-мол

Вивалди: Кончертино Ге дур

Виолончело

М.Симић: Избор етида 3.св.

Ф.Антал »Хрестоматија«- 3.свеска

Хрестоматија I-IV разреда

С.Ли. 40 лаких етида

Доцауер: 113 етида

Шома. Избор етида

Кончертина и концерти:

Вивалди Це дур

Бревал: Це дур и Де дур

Сонате.

Ромберг. Е-мол, Еф-дур

Хук: Ге дур

Бревал: Це дур

Контрабас:

Школе: Монтаг, Просеник, Симандла, Штрајхер и др.

Етиде – по избору

Лаке композиције с клавиром- по избору

Други циклус

IV разред

Циљ:

-оспособљавање ученика за бављење музиком на нивоу основношколског знања и за наставак школовања у средњој музичкој школи

Задаци:

-формирање психомоторних извођачких релација у којима водећу улогу треба да има асоцијативни доживљај звучне материје (унутрашњи слух)

-овладавање основном техником свирања у складу са индивидуалним, анатомским, психофизичким и уметничким могућностима ученика

-развијање критичког односа према основним елементима музичког извођења и извођење композиција квалитетним тоном, интонативни и ритмички тачно

-постизање разумевања значења и важности универзалних музичких изражајних средстава (темпо, ритам, метар, динамика, агогика, артикулација, акцентуација и инструментација) и изградња способности њихове адекватне стилске употребе у процесу извођења музичког дела

-музичко описмењавање-постизање вештине течног читања и писања нота и разумевање најучесталијих ознака у норном тексту

-развијање стваралачко-извођачких способности

Посебан школски програм за музичку школу

- развијање креативности у складу са музичким, емоционалним и интелектуалним способностима појединца
- усмеравање ученика за самостално бављење инструментом (формирање радних навика)
- извођење програма у целини напамет
- самостално увежбавање задате композиције
- самостално читање непознатог нотног текста
- учествовање ученика у раду оркестра, камерних састава и осталих облика групног музицирања
- активно учешће у музичком животу средине

Обавезни минимум програма

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	4 дурске	8	4	1
Виола	4 двооктавне	8	4	1
Виолончело	до 3 октаве	8	3	1
Контрабас	4 (F,f,G,g)	6	4	/

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године

На крају наставне године- **годишњи испит**

ОБАВЕЗНИ ИСПИТНИ ПРОГРАМ

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	1	2	/	1
Виола	1	1	1	1
Виолончело	1	2	1 или	II и III став или 2 става барок.сонате
контрабас	1	2	1	/

Литература:

Виолина

Школе: Д.Марковић: Школа за виолину III

Гарлицки, Родионов и Фортунатов. Изабране етиде III

Волфарт: 60 етида оп.45

Кајзер: 36 етида оп.20, 1.свеска

Грегоријан: Скале

Геза Силваи: Школа за виолину Еф

Геза Силваи: Жуте странице за виолину II, III

Комади:

Д.Марковић: Мали комади за виолину и клавир 3.свеска

Бакланова: Сонатина Бе дур

Посебан школски програм за музичку школу

Фортунатов: Млади виолиниста, 2.свеска

Хрестоматија за 3. и 4. разред

Кончертина:

А.Јаншинов: Кончертино оп.35

Кохлер: Кончертино у стилу Вивалдија Де-дур

Л.Портноф: Кончертино а-мол

Хубер: Кончертино Еф-дур

Бакланова: Кончертино де-мол

Ридинг: Кончертино Ге-дур

Виола

Школе

Грегоријан: Скале

Ханс Сит: Школа за виолу (Петерс)

Волфарт: Етиде за виолу

Марко Франк: Школа за виолу

А.Б.Бруни: Школа за виолу и етиде

Х.Шрадик: 1.свеска

О.Шевчик: оп.1, 1,свеска

Комади

С.Гргић: Албум за младе виолинисте

Хрестоматија за виолу

Велике форме

Вивалди: Концерт Це-дур

Телеман: Концерт Де-дур

и опговарајуће транскрипције виолинистичких кончертина

Виолончело

Симић: 4.свеска

Ф.Антал: 4.свеска

И.Мардеровски: Избор етида

Доцауер: 113 етида

Шома: Избор етида

Хрестоматија

С.Ли: Мелодијске етиде

Кончертина, концерти:

Бревал: Еф-дур, Г-дур, А-дур

Бодио: Це-дур

Сонате:

Вивалди: е-мол, а-мол

Јордан: Варијације а-мол

Контрабас

Школе: Монтаг, Просеник, Симандла, Штрајхер

Посебан школски програм за музичку школу

V разред

Задаци:

- континуирани рад на развоју музичке фантазије
- интензиван рад на даљем развоју могућности извођачког апарата, путем савлађивања свих врста техничких тешкоћа
- континуирано употпуњавање знања о ознакама темпа и карактера
- стално усвајање нових знања из области музичке теорије
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања

Обавезни минимум програма

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	2 двооктавне дурске и молске	8	2	1
Виола	4 двооктавне	8	4	2
Виолончело	до 3 октаве	6	2	1

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године

На крају наставне године- **годишњи испит**

ОБАВЕЗНИ ИСПИТНИ ПРОГРАМ

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	1	2	/	1
Виола	1	1	1	1
Виолончело	1	2	1	1

Литература:

Виолина

Школе: Гарлицки, Родионов, Фортунатов: Избор етида, 3.св.

Волфарт: 60 етида, оп.45

Кајзер: Друга свеска, оп.20- 36 етида

Мазас: Етиде, оп.36, 1.св.

Донт: Етиде оп.37 (избор)

Грегоријан: скале

Комади: Фортунатов: Млади виолиниста, 2.св.

Гарлицки, Родионов, Фортунатов: Хрестоматија II

Хрестоматија 4. и 5.разред

Велике форме:

А.Вивалди: Концерт Де-дур, 1.став, Концерт Ге-дур, 1.ст.; Концерт а-мол, 1.став

О.Ридинг: Концерт Де-дур, оп.25, Концерт Ге-дур, оп.24

Комаровски: Концерт А-дур

Данкла: Варијације; Бакланова: Варијације; Комаровски: Варијације;

Посебан школски програм за музичку школу

Виола

Школе:

Франк Марко: Школа за виолу
Ханс Сит: Школа за виолу
М.Гарлицки, К.Фортуатов и К.Родионов: Изабране етиде, 2.св.
Ф.Хенрик: Школа за виолу
Х.Е.Каизер: Школа за виолу
Д.Марковић: 4.свеска
О.Шевчик: оп.2, 1.свеска; оп.1, 1. свеска-избор
Х.Шрадик: 1. свеска-избор

Комади:

М.Ивановић: „Од прекласике до модерне“
М.Гарлицки, Х.Фортуатов, К.Родионов: Хрестоматија, 2.свеска
С.Гргић: Албум за младе виолинисте
Минијатуре за виолину (ПВМ Краков)
Зборник комада за виолину (ФМУ)

Велике форме: Г.Ф.Телеман: Соната Де-дур, А-дур, а-мол, де-мол, це-мол
Г.Ф.Телеман: Сонатина А-дур и Де-дур
А.Вивалди: Шест соната за виолончело
А.Вивалди: Концерт у Ге-дуру, Де-дуру и а-молу (транскрипције за виолу)
Трекслер: Соната
Ц.Ф.Зелтер: Концерт

Виолончело

Симић: 5.свеска
Ф.Антал: 5.свеска
И.Мардеровски: Избор етида
Доцауер: 113 етида
Мерк: Хрестоматија, Етиде
С. Ли: Мелодијске етиде

Кончертина, Концерти:

Бревал: Еф-дур, А-дур
Бодио: Це-дур
Зокарини: Де-дур, А-дур
А.Вивалди: а-мол

Сонате

Вивалди: е-мол, а-мол
Марчело: Еф-дур, е-мол
Ромберг: Бе-дур
Јордан: Варијације а-мол

Посебан школски програм за музичку школу

VI разред

Задаци:

- наставак рада на техници свесног меморисања
- оспособљавање ученика за самостално развијање музичке фантазије
- интензиван рад на даљем усавршавању ефикасности извођачког апарата
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања
- континуирано употпуњавање знања о ознакама темпа и карактера, у зависности од ознака на које ученик наилази током изучавања композиција из задатог годишњег репертоара

Обавезни минимум програма

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	2 трооктавне дурске и молске	6	2	2
Виола	5 кроз три октаве	6	4	2
Виолончело	до 3 октаве	6	2	1

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године

На крају наставне године- **годишњи испит**

ОБАВЕЗНИ ИСПИТНИ ПРОГРАМ

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	1	2	1	1 став концерта
Виола	1	2	1	1
Виолончело	1	1	1.Бах: 1 став 2.Комад уз клавир. пратњу	2 става барок.сонате / кончертино/концерт/ варијације

Литература:

Виолина

Школе:

Кајзер: 36 Етида за виолину оп.20, 3. свеска

Мазас: Етиде оп.36, 1.свеска

Гарлицки, Родионов, Фортунатов: Избор етида, 3.свеска

Кројцер и Јамполски: Етиде (почетне етиде)

Посебан школски програм за музичку школу

Комади:

Г.Ф.Телеман: Сарабанда и Гавота
Л.Бокерини: Менует
Ј.Х.Фиоко: Алегро
А.Корели: Алегро Де-дур
Н.Рубинштајн: Преслица
Хрестоматија за 5. и 6.разред
„Млади виолиниста“ - 3.свеска
Данкла: Варијације

Велике форме:

Г.Ф.Телеман: Сонатина Ге-дур, Е-дур, Еф-дур
А.Корели: Соната А-дур, е-мол
З.Фибих: Сонатина де-мол
А.Вивалди: Концерт а-мол (2. и 3. став)
Ј.С.Бах: Концерт а-мол (1.став)
Ј.Б.Аколај: Концерт а-мол
Г.Б.Виоти: Концерт оп.23, Ге-дур, 1.став

Виола

Школе:

Ф.Херман: „Школа“
О.Шевчик: оп.2, 1.свеска; оп.1, 1.свеска; оп.3, 1.свеска; оп.8 и оп. 9 (1.свеска)
Х.Сит: Етиде оп.32
Х.Шрадик: 1.свеска- избор
Р.Кројцер: Етиде оп.1- оп.5
Ф.Мазас: 1. свеска

Комади:

Збирка педагошких репертоара за виолину и клавир
Комади за виолину
Минијатуре за виолу
С.Гргић: „Албум за младе виолинисте“
Класични комади 1. и 2.
М.Ивановић: „Од преткласике до модерне“
Телеман: Тема с варијацијама
Бокерини: Менует
Б.Марчело: Граве и Алегро
Моцарт: Сање, Жига
Ф.Шуберт: Балада
Б.Барток: Балада; Вече на селу
К.М.Вебер: Серенада
Ф.Лист: Романса
Ј.Хајдн: Менует

Посебан школски програм за музичку школу

Велике форме:

Корели: Соната А-дур, е-мол
Г.Ф.Телеман: Соната Ге-дур, Е-дур, Еф-дур; Концерт Ге-дур; Концерт за две виоле
А.Виталов: Концерт у Е-дуру, а-молу и ге-молу
Ј.Хандошкин: Концерт
О.Герстер: Концерт
В.Флектон: Соната
Локатели: Соната

Виолончело

Симић: Шеста свеска
Ф.Антал: Шеста свеска
И.Мардеровски: Избор етида
Доцауер: 113 етида
Мерк: Хрестоматија, Етиде
С. Ли: Мелодијске етиде
Грицмахер. Прва свеска Етида
Франшом: 12 етида
Бах: Соло свита бр.1, Ге-дур

Кончертина, концерти:

Бревал: Де-дур, Ге-дур
Бодио: Це-дур
Зокарини: де-мол
А.Вивалди: Де-дур
Кленгел: Це-дур, Ге-дур, а-мол
Штамиц: Це-дур
Нелк: Де-дур
Голтерман: Ге-дур

Сонате

Вивалди: Еф-дур, Де-дур
Марчело: Ге-дур
Самартини: Ге-дур
Дипор: Ге-дур
Ванхал: Варијације Це-дур

Посебан школски програм за музичку школу

ХАРМОНИКА

ЦИЉ:

- Оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи
- Оспособљавање ученика за аматерско бављење музиком на нивоу основношколског знања и искуства

Задаци:

- уознавање ученика са инструментом и деловима инструмента
- овладавање основним техникама свирања и врстама артикулације
- оспособљавање за самосталност у раду
- развијање осећаја за форму, фразу и стил композиције
- развијање музичког укуса
- уознавање метрике и ритма
- уознавање различитости интерпретације
- развијање интересовања за нове задатке

I разред

Задаци:

- уознавање ученика са инструментом и деловима инструмента
- поставка руку на дискант и бас мануал
- коришћење меха
- обликовање тона и фразе
- артикулација
- динамичке ознаке и акценти
- основне ознаке за темпо
- промена боје и висине тона

Лествице:

Ц, Г, Д,Ф-дур (трозвук- мало разлагање и симултано)

Обавезни минимум програма:

Це-дур,Ге-дур скала
30 техничких вежби
8 комада-песмица

Литература:

В.В. Терзић -I св., З. Ракић- И св.,А.Факин-школа за хармонику Исвеска , М. Барачков- И св.,Л.Међери-Избор композиција за хармонику I св.

Смотра на крају школске године:

Једна лествица
Једна етида
Две композиције по слободном избору

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Посебан школски програм за музичку школу

II разред

Задаци:

- уознавање мотива и реченица
- уознавање основних елемената динамичког нијансирања
- рад на уједначавању прстију десне руке
- уознавање акордског мол баса
- укрштање соло баса са акордским басовима
- формирање тона мехом
- тремоло у лаганијем темпу
- акцентирање тона мехом
- употреба основног и тремоло регистра
- употреба свих регистара који стоје на располагању ученику и уознавање са њиховом поделом, уз њихове промене на половини и четвртини паузе

Лествице:

Ц Г, Д,Ф-дур, а-мол (дурске паралелно , а молске кроз једну октаву паралелно, трозвук-мало разлагање и симултано)

Обавезни минимум програма:

- Лествице по програму
- 15 техничких вежби-етида
- 6 композиција

Литература:

В.В. Терзић -II св., З. Ракић- II св., ., М. Барачков- I св., А Факин-школа за хармонику II свеска, Ј Међери-избор композиција за хармонику I св.

Смотра на крају школске године:

- Једна лествица
- Једна етида или композиција виртуозног карактера
- Једна композиције по слободном избору
- Једна полифона композиција
- Обавезна су два јавна наступа током школске године.

III разред

Задаци:

- детаљнија анализа облика као припрема за полифонију
- примена артикулације кроз одговарајући стил композиције
- обрада једноставних двохвата
- рад на репетицији тона десном и левом руком
- тремоландо у бржем темпу
- уознавање и обрада украса
- примена триоле у комбинацијама са осминама
- примена регистра у односу на стил и карактер композиције

Посебан школски програм за музичку школу

Лествице:

Дурске и молске до три предзнака(трозвук .мало разлагање и симултано)

Обавезни минимум програма:

Лествице по програму

10 техничких вежби-етида

5 композиција

Литература:

В.В. Терзић -III св., З. Ракић- Шсв., М. Барачков- II св., Л. Међери: Избор композиција за хармонику Псв.,А Факин- школа за хармонику Псв.,З.Вукосављевић-избор композиција за хармонку за 3. и 4.разред-I и II св.

Смотра (на крају првог полугодишта):

Две композиције по слободном избору

Годишњи испит

Једна лествица

Једна етида

Полифона композиција

Једна композиција по слободном избору

Обавезна су два јавна наступа током школске године.

Други циклус

IV разред

Задаци:

-рад на анализи музичких облика- дводелна и троделна песма и др.-са елементима полифоније

-уознавање и свирање једноставнијих композиција цикличног облика (сонатина, свита)

-детаљније уознавање ученика са орнаментима и техника интерпретације (двоструки предудар, групето, трилер)

-постизање бржег темпа у свим облицима артикулације

-уознавање свих основних акордских и баритон басова

-примена и промена регистра у односу на стил и карактер композиције

Лествице:

-дурске и молске до 4 предзнака кроз две октаве (паралелно, акорди)

Литература:

В.В. Терзић- Избор етида и композиција, 1. свеска; З.Ракић: Хармоника (за 4.раз.); З.Ракић: Хрестоматија за хармонику; З.Ракић. Композиције за хармонику; З.Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 3. и 4.разред; А.Факин: Школа за хармонику; Л.Међери: Избор композиција за хармонику (2. свеска); М.Барачков: Избор композиција за хармонику (2. свеска)

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма:

Лествице по програму
8 техничких вежби-етида
4 композиције различитих епоха и садржаја
1 циклична композиција

Јавни наступи

Обавезна два јавна наступа током школске године
Смотра на крају 1.полугодишта (две композиције по слободном избору)

Годишњи испит

1 лествица
1 етида
1 полифона композиција
1 циклична композиција или две композиције различитог карактера

V разред

Задаци:

-детаљније упознавање елемената полифоније (глас, тема, имитација, одговор) и техничких средстава којима се она остварује уз евентуалну употребу баритон баса
-рад на анализи облика: тема с варијацијама, свита, сонатни облик, сонатина
-упознавање и детаљнија примена већег броја ознака за динамику и темпо
-рад на сложенијим захтевима вођенја меха (тремоло, тремоландо, рикошет мехом)
-примена и промене регистра у односу на стил и карактер композиције (подела на три групе у односу на могућности транспонованја)
-упућивање ученика на самостално решавање лакших проблема у примени прстореда, разних начина извођенја појединих врста артикулације, вођење меха и примени регистра
-читање с листа одговарајућих вежби, етида и комада

Лествице:

Дурске и молске лествице до пет предзнака кроз две октаве (паралелно и супротно, акорди-трозвучи и четворозвучи)

Литература:

В.В.Терзић: Избор етида и композиција, 2.и 3. свеска; З.Ракић: Хармоника за 5.разред ОМШ; З.Ракић: Хрестоматија за хармонику; З.Ракић: Композиције за хармонику; З.Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред (1. и 2. свеска); З.Ракић: Хармоника-Албум за младе; А.Факин: Марљиви хармоникаш; М.Барачков: Избор композиција за хармонику (3.свеска); Ј.Међери: Избор композиција за хармонику (3.свеска);

Обавезни минимум програма:

Лествице по програму
8 етида
4 композиције различитих епоха и садржаја
1 циклична композиција

Посебан школски програм за музичку школу

Јавни наступи

Обавезна два јавна наступа током школске године

Смотра на крају 1.полугодишта (етида и композиција по слободном избору)

Годишњи испит

1 лествица

1 етида

1 полифона композиција

1 циклична композиција

VI разред

Задаци:

-стицање основних појмова о стилевима преко литературе која се обрађује

-обрада сложенијих двогласних и једноставнијих трогласних полифоних композиција уз евентуалну употребу баритон баса

-рад на даљем усавршавању техничких и музичких елемената као нераздвојне целине

-постизање ритмичке стабилности у вези са техничком сигурношћу у одређеном темпу

-укључивање регистра на краћим нотним вредностима без претходне припреме и сложенија примена регистра у циљу бољег музичког изражавања, транспонивање регистрима

-проверавање стеченог знања и самосталности ученика у раду

-примена разних начина извођења појединих врста артикулације, динамике и регистра у зависности од стила и карактера композиције

-читање с листа етида и комада евентуално, импровизација пратње

Лествице:

Дурске и молске лествице до шест предзнака кроз две октаве (паралелно и супротно, акорди-трозвучи и четворозвучи, октаве, хроматска лествица)

Литература:

В.В.Терзић: Избор етида и композиција, 2.и 3. свеска; З.Ракић: Хармоника за 6.разред

ОМШ; З.Ракић: Хрестоматија за хармонику; З.Ракић: Композиције за хармонику;

З.Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред (1. и 2. свеска); З.Ракић:

Хармоника-Албум за младе; А.Факин: Марљиви хармоникаш; М.Барачков: Избор

композиција за хармонику (3.свеска); Ј.Међери: Избор композиција за хармонику (3.свеска);

Обавезни минимум програма:

Лествице по програму

6 етида

4 композиције различитих епоха и садржаја

1 циклична композиција

Јавни наступи

Обавезна два јавна наступа током школске године

Смотра на крају 1.полугодишта (етида и композиција по слободном избору)

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит

- 1 лествица
- 1 етида
- 1 полифона композиција
- 1 циклична композиција
- 1 композиција виртуозног карактера

ЖИЧАНИ ИНСТРУМЕНТИ

(гитара, тамбура Е -прим, тамбура А-басприм мандолина, харфа)

Задаци:

- формирање унутрашњих музичких представа
- развијање критичког односа према основним елементима музичке интерпретације
- овладавање основном техником свирања
- развијање музичке писмености
- оспособљавање ученика за наставак школовања
- препознавање основних елемената музичке форме

I разред

Задаци:

- увођење ученика у музику, учвршћивање музичке меморије, ритмике и мелодике
- упознавање ученика са деловима инструмента, правилним седењем и положајем руку
- почетак континуираног рада на музичком описмењавању
- једноставно објашњење појма музичке фразе

инструмент	Специфични задаци
Гитара	-свирање тонова апојандо техником -увод у полифонију преко једноставних канона и имитација
Тамбура Е-прим	-правилно држање трзалице -објашњавање основне технике свирања на тамбури:ударци на доле.наизменично свирање
Тамбура А-басприм	-развијање основних знања на инструменту као равноправном инструменту у уметничкој и народној музици -основни елементи свирања: ударци доле, горе, легато, тремоло, пицикато,палцем и средњим прстом десне руке, природни флажолет
мандолина	-упознавање артикулације (легато, стакато, портато) -савладавање основних елемената технике свирања.на доле, наизменични ударци, тремоло, пицикато
харфа	-описмењавање и педализација -развијање базичних техника -препознавање и свирање лигатуре и синкопе -коришћење клизања палца и четвртог прста, флажолета, етуфе, арпеђа

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма I разред

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	4 - у првој позицији	4	3	/
Тамбура Е-прим	2 дурске кроз једну октаву са трозвучима	4	5	/
Тамбура А-басприм	А,Е,Де,Ге-дур Кроз једну октаву	10 техничких вежби и 3 етиде	3 народне песме и игре и 3 комада	/
мандолина	2 дурске кроз једну октаву, са трозвучима	4	5 различитог карактера	/
харфа	Дурске до 2 предзнака	4-6	3-5	/

инструмент	Литература:
Гитара	-Ј.Јовичић: Школа за гитару -Ј.Јовичић: Почетница за гитару -М.Дујмовић: Чаробни свет гитаре -шира литература по избору наставника
Тамбура Е-прим	-Б.Стојановић: Тамбурашки буквар -Б.Стојановић: 20 игара за соло тамбуру -М.Јовић: Тамбура Е-прим -Фортунатов: Хрестоматија и Избор етида за виолину, I и II св.
Тамбура А-басприм	-народне песме и игре -М.Јовић: Тамбура А-басприм -литература по избору наставника
мандолина	-П.Рани: Моја мандолина -Н.Гужвић: Мандолина
харфа	-Бокса: Етиде -Хаселман: Мали комади -Гранђани: Мали комади -литература по избору наставника

Обавезна су два јавна наступа током школске године.

Посебан школски програм за музичку школу

Програм који се изводи на смотри- крај школске године

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1	1	2	/
Тамбура Е-прим	1	1	2	/
Тамбура А-басприм	1	1	2	/
мандолина	1	1	2	/
харфа	1	1	2	/

II разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	<ul style="list-style-type: none"> -даље учвршћивање техничких елемената -уознавање свих нота на свим жицама, закључно са петом позицијом -савладавање дурских и молских акорада у првим позицијама -рад на дурским и молски лествицама до петог поља уз објашњење промене позиције -поставка малог бареа -објашњење елемената форме: двотакт, тротакт, мотив
Тамбура Е-прим	<ul style="list-style-type: none"> -даљи рад на левој и десној руци и њиховој координацији -усавршавање технике тремола и наизменичних удараца -уознавање ученика са шеснаестинама, триолама и пунктираним ритмом -обрада нових врста тактова: 3/8, 2/2, 3/2 -Нове динамичке нијансе: mp, cresc., decresc.
Тамбура А-басприм	<ul style="list-style-type: none"> -свирање у другој и трећој позицији систематска обрада четврте позиције, савлађивање тремола -ритам: цела, половина, четвртина и четвртинама са тачком, синкопа- са одговарајућим паузама
мандолина	<ul style="list-style-type: none"> -наставак рада на техници -нотне вредности: шеснаестине, пунктиране, триола -савладавање друге и треће позиције -нове врсте тактова: 3/8, 2/2, 3/2 -нове ознаке за темпо и агогику: аћелерандо, пју мосо, мено мосо, ритенуто -основне динамичке нијансе (мецопијано, крешендо и декрешендо) -примена савладаних елемената артикулације
харфа	<ul style="list-style-type: none"> -лествице кроз две октаве, трозвуци и арпеђа -ритмика: пунктиране вредности, триола и осмински такт

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	4	4	3	/
Тамбура Е-прим	2 дурске кроз једну октаву у 2.и 3.позицији	4	5	/
Тамбура А-басприм	Дурске и молске до 3 предзнака са трозвуком, кроз једну октаву	10 техничких вежби	3 народне песме и игре, 2 комада	1 став концерта или кончертина
мандолина	2 дурске кроз једну октаву у другој и трећој позицији, са трозвуком и потезима	4	5	/
харфа	Дурске и молске до 2 предзнака кроз две октаве	3-4	4-6	/

инструмент	Литература:
Гитара	-Ј.Јовичић: Школа за гитару -Ј.Јовичић: Избор лаких етида за гитару -шира литература по избору наставника
Тамбура Е-прим	-Б.Стојановић: Тамбурашки буквар -Б.Стојановић: 20 игара за соло тамбуру -М.Јовић: Тамбура Е-прим -Фортунатов: Хрестоматија и Избор етида за виолину, I и II св. -литература по избору наставника
Тамбура А-басприм	-народне песме и игре -М.Јовић: Тамбура А-басприм -литература по избору наставника
мандолина	-Д.Марковић: Мали комади -Н.Гужвић: Мандолина -по избору наставника
харфа	-Бокса: Етиде и Поцоли: Етиде -Хаселман: Успаванка, Мала свита -Гранђани: Мали комади -Гречањиново, Гедике (Сонатина) -литература по избору наставника

Посебан школски програм за музичку школу

Програм који се изводи на смотри- крај школске године

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1	1	2	/
Тамбура Е-прим	1	1	2	/
Тамбура А-басприм	1	1	2	/
мандолина	1	1	2	/
харфа	1	1	2	/

III разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	<ul style="list-style-type: none"> -уознавање хватаљке закључно са седмом позицијом -увођење типских двооктавних лествица у новим позицијама -свирање лествичних интервала у спором темпу -постављање технике вибрата -рад на поставци великог баре хвата -рад на одвајању мелодије и пратње помоћу различите динамике и различитих врста удара -анализа муз.форме и карактер композиција
Тамбура Е-прим	<ul style="list-style-type: none"> -анализа једноставних музичких облика -даље усавршавање технике свирања тремола -рад на украсима-предудар -уознавање природних флажолета и извођење пициката палцем и средњим прстом -Израда динамичких нијанси крешендо и декрешендо -обрада једноставних двоухвата и трохварта
Тамбура А-басприм	<ul style="list-style-type: none"> -свирање у петој,шестој и седмој позицији, промена позиције -метрика: 3/8,6/8 -ритам: триола, мала синкопа, осмина с тачком и обрнуто, са одговарајућим паузама -читање с листа и уознавање с динамиком
мандолина	<ul style="list-style-type: none"> -усавршавање технике тремола -рад на украсима -уознавање природних флажолета и извођење пициката палцем и средњим прстом -израда динамичких нијанси -обрада једноставних двоухвата и трохвата -уознавање молских лествица
харфа	<ul style="list-style-type: none"> -рад на развоју технике -савлађивање литературе за харфу

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	4	4	3	/
Тамбура Е-прим	2 дурске 2 молске кроз 2 октаве са трозвучима и потезима	4	5	/
Тамбура А-басприм	Све дурске и молске са трозвучима, кроз једну октаву	10 техничких вежби, 3 етиде	3 народне песме и игре 3 комада	1 став концерта или кончертина
мандолина	2 дурске и 2 молске кроз две октаве, са трозвучима и потезима	4	5	/
харфа	Скале са трозвучима и четворозвучима кроз 3 октаве	4-5	3-5	1 став сонатине

инструмент	Литература:
Гитара	-Ј.Јовичић: Школа за гитару, 2.св. -Х.Сагрерас: Лекције за гитару -шира литература по избору наставника
Тамбура Е-прим	-Б.Стојановић: 20 игара за соло тамбуру -Д.Марковић: Мали комади -Фортунатов. Хрестоматија и Избор етида за виолину -Шрадик: Вежбе за леву руку, 1.св.
Тамбура А-басприм	-народне песме и игре -по избору наставника
мандолина	- по избору наставника
харфа	-Гроси и Поцоли: Етиде -Бокса: Етиде 5,6,7 и 17 -Дусек: Сонатина бр.2 и бр.1 -Надерман: Сонатина бр.2, 2.ст. -Хаселман: Меланхолична серенада -С.Мекдоналд: Комади

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1 са каденцом и интервалима	1	2	/
Тамбура Е-прим	-	-	2 комада с клавиром различитог карактера	
Тамбура А-басприм	1 скала са трозвуком	1	1 народна песма или игра 2 комада уз клавирску пратњу	
мандолина	1 са трозвуком	1	2	/
харфа	1 кроз 3 октаве са септакордом	1	1	1.став сонатине

Други циклус

IV разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	-Поставка легато технике за леву руку -усавршавање двооктавних лествица и интервала -усавршавање арпеђа десне руке -уознавање девете позиције кроз позиционе вежбе -украси (горњи и доњи предудар); ознаке карактера; агогика;
Тамбура Е-прим	-свирање композиција великих форми -рад на украсима (двоструки предудар и краћи трилер) -читање с листа једноставних композиција -оспособљавање ученика за самостално штивовање инструмента
Тамбура А-басприм	-пуна синхронизација леве и десне руке -свирање у осмој, деветој и десетој позицији -украси (предудар и трилер) -ритам: секстола, квинтола, дуола
мандолина	-уознавање и свирање композиција велике форме -даље усавршавање свирања двооктавних лествица -украси (двоструку предудар и мордент) -читање с листа једноставних композиција -оспособљавање ученика за самостално штивовање инструмента
харфа	-даљи рад на лествицама и арпеђима са пребацивањем руку -рад на развоју технике -савлађивање литературе за харфу

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етиде	комад	Велика форма
Гитара	2	4	3	/
Тамбура Е-прим	2 дурске и 2 молске	4	4	1
Тамбура А-басприм	Дурске и молске до 4 предзнака	10 техничких вежби 4 етиде	3 нар. песме 3 комада	1
мандолина	2 дурске и 2 молске	4	4	1
харфа	У шеснаестинама	4-5	4-5	1 сонатина

Литература:

инструмент	Литература:
Гитара	Ј.Јовичић: Школа за гитару (2. и 3. део) В.Андре: Збирка композиција за гитару Х.Сагрерас: Лекције за гитару М.Ђулијани: 120 арпеђа, оп.1 Ф.Сор: Етиде оп.31/ I и II Ј.Дауленд: Лаки комади Д.Богдановић: Шест дечијих комада
Тамбура Е-прим	Фортунатов: Хрестоматија за виолину (4. и 5. разред) Б.Стојановић: 20 игара за соло тамбуру Група аутора- Народне игре Хендл: Варијације О.Ридинг: Концерти за виолину ха-мол, А-дур, Бе-дур П.Николић: Кончертино Ге-дур, А-дур Макс: Кончертино фачиле Вивалди: Концерт Ге-дур Кајзер: Етиде за виолину оп.24
Тамбура А-басприм	С.Мах: Кончертино фачиле Бетовен: Сонатина Ге-дур Николић: Кончертино у стааром стилу Мокру: Кончертино Ге-дур
мандолина	-као за тамбуру е прим
харфа	Етиде: Поцоли, Надерман, Бокса и Хаселманс Сонатине: Дусек, Надерман, Крумхолц Теме с варијацијама: Моцарт, Бетовен Комади: Хаселманс, Гранђани

Годишњи испит:

Посебан школски програм за музичку школу

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1	1	2	/
Тамбура Е-прим	1	/	3	/
Тамбура А-басприм	1	1	1 нар.песма или игра 1 комад уз клавир	1 став
мандолина	1	/	3	/
харфа	1	1	1	1 сонатина

V разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	<ul style="list-style-type: none"> -рад на легатима за леву руку -рад на промени позиције и скоковима за леву руку -даљи рад на украсима-двиструки предудар, мордент, пралтрилер -рад на артикулацији и контрола трајања тонова -вежбе за баре и за истезање -даљи рад на читању с листа у једноставнијим примерима -проширивање репертоара ренесансним, барокним или модерним композицијама уз упознавање карактеристика стила
Тамбура Е-прим	<ul style="list-style-type: none"> -рад на промени позиција у скоковима за леву руку -упознавање украса: мордент, трилер -упознавање нових ознака за темпо и агогику (vivo, piu mosso, meno mosso, accelerando)
Тамбура А-басприм	<ul style="list-style-type: none"> -упознавање са свим положајима на инструменту -промена положаја -неговање лепог тона -примена украса
мандолина	<ul style="list-style-type: none"> -рад на промени позиција у скоковима за леву руку - упознавање украса: мордент, трилер -свирање лествица кроз две октаве до четири предзнака -упознавање и детаљнија примена већег броја ознака за динамику и темпо -даљи рад на читању с листа -учешће ученика у колективном музицирању -усавршавање технике десне руке -упућивање ученика на самостално решавање лакшег проблема у примени прсторед и потеза -даљи рад на артикулацији
харфа	<ul style="list-style-type: none"> -даљи рад на лествицама и арпеђима са подметањем прста -рад на развоју технике и на трилерима -савлађивање литературе за харфу

Посебан школски програм за музичку школу
Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	2 кроз три октаве	4	3	/
Тамбура Е-прим	2 дурске и 2 молске лествице до 5 предзнака кроз две октаве	4	4	1
Тамбура А-басприм	Све дурске и молске кроз две октаве	4 етиде, 10 техн.вежби	4 нар.песме или игре 3 комада с клавиром	1
мандолина	2 дурске и 2 молске до 5 предзнака	4	4	1
харфа	Све лествице	3-5	3-4	2 сонатине

Литература:

инструмент	Литература:
Гитара	Ј.Јовичић: Школа за гитару (2. и 3. део) В.Андре: Збирка композиција за гитару Х.Сагрерас: Лекције за гитару -шира литератута по избору наставника
Тамбура Е-прим	Галички: Хрестоматија за виолину , 3. свеска Ивановић: „Од преткласике до модерне“ (2. и 3. свеска) Кајзер: Етиде за виолину Волфарт: Етиде за виолину, оп.45, 2. св. Вивалди: Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур О.Ридинг: Концерт за виолину Ге-дур, Де- дур, а-мол Д.Марковић: Мали комади (3.свеска) Фортунатов: Хрестоматија за виолину (5. и 6. разред) Б.Стојановић: „20 игара за соло тамбуру“ Група аутора: народне игре Шрадик: Вежбе за леву руку, 1. свеска
Тамбура А-басприм	Велике форме: Ф.Куцхлер: Кончертино Де-дур, оп.12 Ридинг: Концерт за виолину Ге-дур оп.24, Де- дур оп.36, ха-мол Портноф: Кончертино Ге-дур
мандолина	-као за тамбуру е прим Шрадик: Вежбе за леву руку, 2. свеска Комаровски: Варијације
харфа	Бокса: Етиде Надерман: Етиде Ердели: 2о етида Хаселман: Етиде Дусек: Сонатине III,IV Надерман: Седам ноктурна за харфу Гранђани: Ноктурно; Баркарола Посе: „Игра таласа“ Надерман: Сонатине

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1	1	2 (1 полифони)	/
Тамбура Е-прим	1	/	3	/
Тамбура А-басприм	1 молска	1	1 нар.песма или игра 1 комад уз клавир	1
мандолина	1	/	3	/
харфа	1	1	1	1 сонатина или тема с варијацијама

Обавезна су два јавна наступа током школске године.

VI разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	-даљи рад на усавршавању музичког израза (квалитет тона, темпо, динамика) -рад на тремоло техници -усавршавање украса-трилер -рад на октавним флажолетима и на разним врстама ефеката (тамбора, пициката, ефекат добоша) -рад на штимовању инструмента
Тамбура Е-прим	- даљи рад на усавршавању музичког израза (квалитет тона, темпо, динамика) -усавршавање украса -усавршавање технике тремола -рад на легату у левој руци -уознавање различитих ефеката на инструменту (вибрато левом и десном руком)
Тамбура А-басприм	-даљи рад на развоју технике -вежбе за промену позиције -неговање музичке фразе, изражајности и музичке индивидуалности
мандолина	-даљи рад на усавршавању (квалитет тона, темпо, динамика) -рад на лествицама кроз три октаве -усавршавање украса (групето, мордент, трилер) -усавршавање технике тремола -рад на легату у левој руци -уознавање различитих ефеката на инструменту (вибрато левом и десном руком)
харфа	-даљи рад на лествицама са арпеђима и септакордима -рад на развоју технике и ритма -савлађивање литературе за харфу

Посебан школски програм за музичку школу
Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	2 скале кроз 3 октаве	2	2	/
Тамбура Е-прим	2 дурске и 2 молске кроз 2 и 3 октаве	4	4	1
Тамбура А-басприм	Све дурске и молске лествице	10 техн.вежби 3 етиде	4 нар.песме или игре 3 комада уз клавир	1
мандолина	2 дурске и 2 молске кроз 2 и 3 октаве	4	4	1
харфа	Скале, арпеђо, прстне вежбе	3-5	4	1 сонатина

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

инструмент	Литература:
Гитара	Ј.Јовичић: Школа за гитару (3, 4. и 5. део) Ј.Јовичић: Композиције на фолклорне теме Балкана и Шпаније В.Андре:Збирка композиција за гитару Ф.Карули: Сонате М.Ђулијани: Сонатине Ф.Сор и Сговија: 20 етида -шира литература по избору наставника
Тамбура Е-прим	Кројцер: Етиде за виолину Фортунатов: Етиде за виолину Кајзер: Етиде за виолину Фортунатов: „Мали виолиниста“ (3.св.) Верачини: Сонате за виолину Вивалди: Концерт за виолину а-мол, ге-мол Хубер: Кончертино Еф-дур Будашкин: Концерт за домру ге-мол, 1.став Бакланова: Кончертино де-мол Шрадик: Вежбе за леву руку, 1.свеска Б.Стојановић: „20 игара за соло тамбуру“ Група аутора:народне игре
Тамбура А-басприм	Шрадик: Вежбе за виолину (1-15) Л.Малагурски: школа за тамбуру бисерницу Б.Стојановић: „Тамбурашки буквар“ Тамбурашке игре Г.Суботин: Школа свирања на уметничкој тамбури Д.Марковић: мали комади за виолину и клавир (1., 2. и 3. свеска) Фортунатов: Збирка етида за виолину, 1. и 2. св. Фортунатов: Хрестоматија за виолину и клавир (1. и 2. св.) Гарлицки и Родионов: Млади виолиниста (1. и 2. св.) Сузуки: Школа за виолину-„Златне степенице“ (1. и 2. св.) Велике форме: Хендл: Варијације П.Николич: Кончертино Ге-дур Макс: Кончертино Фачиле Бетовен: Сонатине Ридинг: Концерт ха-мол Ф.Килер: Кончертино Ге-дур, Де-дур А.Комаровски: Кончертино Ге-дур
мандолина	-као за тамбуру е прим Бетовен: Сонатине за мандолину Скарлати: Сонате Гарлицки, Родионов и Фортунатов: Избор етида , 3.св. Мазас: Етиде оп.36, 1.св. Бах: Концерт за виолину, 1.став Сузуки: Школа за виолину-„Златне степенице“ (3. св.)
харфа	Етиде: Бокса, Надерман,Цабел Сонатине: Дусек, Надерман Салцедо:“Музичка кутија“ Глиер: „У пољу“ Мусоргски: „Суза“ МекДоналд: комади

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1 трооктавна	1	1	1 став сонатине или сонате, свите или варијације
Тамбура Е-прим	/	/	3	/
Тамбура А-басприм	1	1	1 нар.песма или игра 1 комад уз клавир	1
мандолина	/	/	3	/
харфа	1	2 различитог карактера	1 комп. из 19. века 1 комп. савременог аутора	1 сонатина

ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

(флаута, обоа, кларинет, фагот, саксофон, труба, хорна, тромбон)

*ШЕСТОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ- ФЛАУТА

*ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ- ОСТАЛИ ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

ФЛАУТА

Циљ:

-Оспособљаванеј ученика за наставак школовања на инструменталном одсеку средње музичке школе- флаута, а истовремено и за аматерско бављење свирањем на флаути на нивоу основношколског знања и искуства

Задаци:

- развијање љубави према музици, креативности и индивидуалности
- овладавање правилном техником дисања, емисијом тона у скаду са учениковим способностима
- упознавање са историјским развојем инструмента
- овладавање музичком писменошћу
- правилна поставка и држање инструмента
- развој осећаја индивидуалног приступа интерпретацији
- оспособљавање за самостално вежбање и јавне наступе
- развијање знања, вештина, ставова и музичких критеријума код ученика
- контрола тона и владање елементима тона
- упознавање са различитим стиловима

Посебан школски програм за музичку школу

I разред

Оперативни задаци:

- уознавање ученика са инструментом
- поставка технике дисања и правилна поставка инструмента, положаја тела и формирање тона у првој октави и у делу друге

Лествице: уознавање са скалама у оквиру савладаног тонског опсега, у различитим артикулацијама и ритмичким вредностима

Литература:

-тонске вежбе, етиде и кратки комади по избору наставника прилагођено могућностима ученика

М.Моус, Љ. Димитријевић, Тафанел и Гобер

Обавезни минимум програма:

Вежбе, етиде и комадисличног садржаја и тежине прилагођени узрасту почетника

Избор неколико једноставних комада уз клавирску прат

Смотра на крају школске године:

Једна скала напамет

Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева)

Једна композиције по слободном избору напамет

Обавезна су два јавна наступа у току школске године, са композицијама по слободном избору

II разред

-стални рад на контроли правилне поставке дисања

-рад на повећању искоришћености звучног опсега инструмента и чистој интонацији

-рад на артикулацијама

Лествице:

Дурске до 2 предзнака са тоничним квинтакордима у различитим артикулацијама

Обавезни минимум програма:

Вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине прилагођени узрасту ученика уз

Избор неколико једноставних комада уз клавирску пратњу

Литература:

Тонске вежбе, етиде и кратки комади уз клавирску пратњу по избору наставника

М.Моус, Љ. Димитријевић, Хрестоматија И, Г.Гариболди

Смотра на крају школске године:

Једна лествица

Једна етида

Једна композиција по слободном избору

Посебан школски програм за музичку школу

Предвиђена су два јавна наступа у току школске године са композицијама по слободном избору.

III разред

Задаци:

- стабилизација тона у прве две октаве и упознавање са прсторедом дела треће октаве
- почетак рада на тонским и техничким вежбама
- припрема ученика за јавне наступе и упућивање у извођење уз клавирску пратњу

Лествице:

Дурске и молске до 3 предзнака са тоничним квинтакордом у различитим артикулацијама, са обртајима- у обиму две октаве, четвртинама и осминама

Обавезни минимум програма:

Тонске и техничке вежбе и кратки комади уз пратњу клавира, по избору наставника

Литература:

М.Мојс,Хрестоматија I , Љ.Димитријевић, Г. Гариболди,
Г.Ф.Телеман: Менует II из Свите у а-молу
Ј.Л. Дусек: Менует ,
П. Николић. Андантино

Годишњи испит:

- 1 дурска, 1 молска скала са тоничним квинтакордима у четвртинама и осминама
- 2 етиде различитог карактера
- 1 дело уз пратњу клавира

Други циклус

IV разред

Задаци:

- овладати целокупним регистром инструмента
- основно динамичко нијансирање
- вибрато
- рад на квалитету тона и чистој интонацији
- рад на артикулацијама
- остваривање техничког напредовања ученика
- савлађивање дела из литературе

Лествице:

Дурске и молске до 4 предзнака са тоничним квинтакордом у различитим артикулацијама, са обртајима- у обиму две октаве, у осминама и лаганим шеснаестинама (напамет)

Обавезни минимум програма:

Техничке вежбе, етиде, комади уз пратњу клавира и сонате сличног садржаја и тежине

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

М.Мојс: Флаутиста почетник (од 1о и даље); 24 етиде, тонске вежбе; Сарабанда
Гариболди: Миљон етиде, оп.131
Љ.Димитријевић: Школа за флауту-избор
В.А.Моцарт: Арија Тамина (из опере „Чаробна фрула“)
В.Поп: Арабела, Шпанска игра
Вебер: Цигански капричо
Г.Тихомиров: Мала корачница
Е.Келере. Мазурка у кревету
М.Мусоргски: Гопак

Годишњи испит:

1 дурска, 1 молска скала са тоничним квинтакордима у осминама и шеснаестинама
напамет
2 етиде различитог карактера
1 дело уз пратњу клавира (напамет)

V разред

Задаци:

-рад на квалитету тона и чистој интонацији
-рад на артикулацијама
-остваривање техничког напредовања ученика
-савлађивање дела из литературе

Лествице:

Дурске лествице до 5 предзнака, са тоничним квинтакордом у обртајима, у различитим
артикулацијама, у осминама и лаганим шеснаестинама
Хроматика –поставка напамет
Двоструки језик-уознавање ученика са начином свирања

Обавезни минимум програма:

Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја

Литература:

М.Мојс: Тонске вежбе; 25 мелодијских етида;
Г.Гариболди: 2о малих етида, оп.132
Љ.Димитријевић: Школа за флауту-избор
В.Поп: Шпанска серенада
К.Дебиси: Мали црнац
А.Томази: Мали корзикански пастир
М.Јеичанин: Ноктурно и Скерцо
Ј.Андерсен: Скерцино
Моњушко: Преслица
М.Пот: Сичилијана
Ј.Донжон: Пан
Л.Вајнер: Игра лисице
П.Валентајн: 12 соната-избор

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

- 1 дурска, 1 молска скала са тоничним квинтакордима у осминама и лаганим шеснаестинама напамет
- 2 етиде различитог карактера
- 1 дело уз пратњу клавира (напамет)

VI разред

Задаци:

- упознати ученика с начином свирања двоструког и троструког језика
- обновити све научене тоналитете са новим техничким захтевима
- обрадити етиде у свим тоналитетима које по својјим захтевима омогућавају даљи развој тонских и техничких могућности ученика
- наставити рад на тонским и техничким вежбама

Лествице:

- Дурске и молске лествице (сви тоналитети) са тоничним трозвучима, доминантним и умањеним септакордима у обртајима у разним артикулацијама у обиму од две октаве у шеснаестинама
- Хроматика-развијање у различитим ритмичким покретима
- напамет

Обавезни минимум програма

Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја

Литература:

- Мојс: Тонске вежбе
- Тафанел и Гобер: Техничке вежбе
- Г.Гариболди: 10 распеваних етида, оп.88
- Љ.Димитријевић: Школа за флауту за 4. разред-избор
- К.В.Глук: Арија из опере „Орфеј“
- Ф.Госек: Тамбурен
- Е.Песар: Андалузија
- Е.Келер: Романса
- Г.Форе: Сичилијана оп.78
- Б.Годар: Алегрето, оп.116
- Ж.Демерсман; Венецијански карневал
- М.Логар: Пасторала
- Г.Ф.Хендл: Соната Еф-дур,ге-мол
- Б.Марчело: Соната Бе-дур, де-мол
- Г.Ф.Телеман: Соната Еф-дур
- А.Вивалди: Концерт бр.5, оп.10

Испитни програм:

- 1 дурска и 1 молска лествица-напамет
- 2 етиде различитог карактера
- 1 дело за извођење уз пратњу клавира напамет

ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ - ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ (обоа, кларинет, фагот, труба, тромбон, хорна, саксофон)

Циљ:

Оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи на одсеку за дувачке инструменте, а истовремено, и за аматерско бављење свирањем на инструменту на нивоу основношколског знања

Задаци:

- развијање љубави према музици и инструменту
- уознавање историјског развоја инструмента и делови инструмента
- развој навике слушања музике
- уознавање са основама технике дисања и постављање тона
- овладавање музичком писменошћу
- правилна поставка и држање инструмента
- развој осећаја индивидуалног приступа интерпретацији
- оспособљавање за самостално вежбање и јавне наступе
- развијање знања, вештина, ставова и музичких критеријума код ученика
- оспособљавање за свирање напамет
- развој способности контроле тона у декрешенду
- усаглашавање рада језика и прстију
- уознавање са терминима и појмовима из мелодике и ритма

Обавезни минимум програма

инструмент	I	II	III	IV
Обоа	3 дурске лествице 20 етида 2 или више комада уз клавирску пратњу	скеале кроз једну и две октаве 20 етида Нимана 3 комада са клавиром	Дурске скеале до 4 пред. 18 етида 4 комада уз пратњу клавира	све дурске 15 етида 5 комада
Кларинет	2 лествице 15 етида 1 комад по слободном избору	4 дурске и 2 молске скеале 20 етида 2 комада по слободном избору	10 лествица 20 етида 3 комада по слободном избору	6 дурских и 6 молских 30 етида 5 композиција по слободном избору
Фагот	Скеале до два предзнака 10 етида 2 комада	Скеале до два предзнака 10 етида 2 комада	дурске и молске лествице до 3 предзнака 10 етида 2 комада са клавиром	Све дурске и молске скеале 20 етида 3 комада уз клавир
саксофон	2 лествице 15 етида 1 комад по слободном избору	4 дурске и 2 молске лествице 20 етида 2 комада по слободном избору	10 лествица 25 етида 3 комада по слободном избору	6 дурских и 6 молских 30 етида 5 композиција по слободном избору
хорна	4 дурске лествице 20 вежби 1 комад са клавиром	8 дурских лествица, 2 молске лествице Гиртл: до 40. вежбе 2 комада са клавиром	Дурске и молске лествице до 4 предзнака Терце, кварте и цела свеска бр.1 Гиртла 2 комада с клавиром	Све дурске и молске скеале Шолар-до 64. вежбе 2 комада уз клавир
труба	4 дурске скеале	4 дурске и 4 молске скеале 2 комада с клавиром	4 дурске и 4 молске скеале 2 комада с клавиром	Све дурске и молске скеале 2 композиције, од којих једна циклична
тромбон	2 лествице 20 вежби 4 комада	Скеале до 2 предзнака 20 вежби 4 комада	30 вежби 4 комада с клавиром	Скеале до 5 предзнака 20 етида 4 комада с клавиром

Посебан школски програм за музичку школу
ОБОА

I разред

Задаци:

- постављање технике дисања и формирање тона на инструменту
- поставка правилног држања тела и инструмента и издржавање дугих тонова и интервала у обиму од једне до две октаве
- вежбе дугих тонова и интервала од тона мало бе до ге2 у осминама

Лествице:

Дурске и молске до два предзнака, у зависности од техничких могућности инструмента и ученика, у обиму од једне и две октаве са тоничним трозвуком и лаганим четвртинама, напамет

Хроматска лествица од мало бе до ге2 у четвртинама, напамет

Литература:

Етиде и кратки комади уз пратњу клавира по избору наставника

Љ.Петрушевски, Пушечников,

В.А.Моцарт: Валцер

Г.Ф.Хендл: Марш

Обавезни минимум програма:

3 дурске лествице

20 етида Пушечникова

2 или више комада уз клавирску пратњу

Смотра на крају школске године:

1 лествица

1 етида или композиција виртуозних извођачких захтева

1 композиција по слободном избору, напамет

Обавезна су два јавна наступа током школске године

II разред

Задаци.

- даљи рад на техници дисања и побољшање технике свирања
- проширивање обима скала и звучног опсега
- вежбање дугих тонова и инетрвала од малог бе до це3
- упознавање са шеснаестинама и њиховим комбинацијама и рад са триолама и синкопама

Лествице:

Дурске - до 4и молске до 2 предзнака, са тоничним трозвуком, у обиму од једне до две октаве

Лествице се свирају у различитим артикулацијама у осминама

Хроматска лествица од малог бе до це3 у осминама, напамет

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

комади уз пратњу клавира по избору наставника

Ниман: Етиде, 1. св.

Ј. Хајгдн: Менует Еф-дур

В. А. Моцарт: Менует Ге-дур

Други комади уз пратњу клавира сличне тежине, по избору наставника

Обавезни минимум програма:

скале кроз једну и две октаве

20 етида Нимана

3 комада уз клавирску пратњу

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

Дурска и молска скала са тоничним трозвучима у четвртинама

Две етиде различитог карактера

Комад уз пратњу клавира

(скале и комад се изводе напамет)

Други циклус

III разред

Задаци:

-рад на интонацији, тонским и техничким вежбама и проширивање тонског опсега (од малог бе до ес3)

-упознавање ученика са прављењем и дотеривањем пискова

Лествице:

-дурске лествице до б, молске до 4 предзнака у лаганим шеснаестинама

-хроматска лествица од малог бе до ес 3, у различитим артикулацијама у лаганим шеснаестинама

-упознавање са доминантним и умањеним септакордом

Литература:

Ниман: Етиде, 2. св.

Фишер: Менует и Ригодон

Р. Шуман: Мелодија

Други комади сличне тежине

Обавезни минимум програма:

Скале са 3 до 4 предзнака са тоничним трозвучима и септакордима

18 етида

4 комада уз пратњу клавира по слободном избору

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска скале са тоничним трозвучима у свим обртајима
- 2 етиде различитог карактера
- 1 комад уз пратњу клавира (скале и комад се изводе напамет)

IV разред

Задаци:

- оспособљавање ученика за дотеривање и прављење пискова
- вежбање дугих тонова и интервала од малог б до еф3
- упознавање ученика са тридесетдвојкама и рад са синкопама у различитим комбинацијама

Лествице:

Све дурске и молске са тоничним трозвучима у лаганим шеснаестинама напамет.
Доминантни и умањени септакорди.

Литература:

- Х.Брод: Етиде 1.део
- Хендл: Арија и Рондо
- Перголези: Сичилијана
- други комади сличне тежине

Обавезни минимум програма:

- Све дурске лествице са доминантним и умањеним септакордом
- 15 етида из Бродове 1. свеске
- 5 комада са клавиром

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска са тоничним квинтакордима, доминантним или умањеним септакордима (напамет)
- 2 етиде различитог карактера
- 1 комад за извођење уз прању клавира (напамет)

КЛАРИНЕТ

I разред

Задаци:

- упознавање ученика са карактеристикама, деловима и одржавањем кларинета
- формирање амбажуре
- поставка технике дусања, рад језика
- вежбање дугих тонова и интервала од е мало до ге1
- упознавање ритмичких вредности

Посебан школски програм за музичку школу

Лествице:

Дурске и молске лествице до два предзнака са тоничним трозвуком
Ге-дур и Еф-дур- кроз две октаве
Скале се свирају у лаганим четвртинама напамет

Литература:

Бруно Брун: Школа за кларинет
Бруно Брун; Избор малих комада
Храшовец: Млади кларинетист, 1.св.
И друге збирке комада

Обавезни минимум програма

2 лествице
15 етида
1 комад по слободном избору

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Смотра на крају школске године

1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвуком, напамет
2 етиде различитог карактера
комад уз пратњу клавира (напамет)

II разред

Задаци:

-вежбање дугих тонова и интервала од е мало до це3
-уознавање са шеснаестинама
-уознавање и рад са триолама и синкопама

Лествице:

Дурске и молске лествице до 3 предзнака са тоничним трозвуком

Литература:

Бруно Брун: Школа за кларинет
Бруно Брун; Избор малих комада
Храшовец: Млади кларинетист, 2.св.
Р.Лазих: «Учим кларинет»
П.Лазих и В.Перичих: «Распевани кларинет» I, «Ведри дани у музичкој школи», «Лаки кларинетски дуети» I
М.Герих. Избор малих комада
Страна литература адекватне тежине

Обавезни минимум програма

4 дурске и 2 молске лествице
20 етида
2 комада по слободном избору
Обавезна су два јавна наступа током школске године

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит

- 1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвучима
- 2 етиде различитог карактера
- комад уз пратњу клавира
- (лествице и комад уз пратњу клавира се изводе напамет)

Други циклус

III разред

Задаци:

- вежбање дугих тонова и интервала од е мало до це 3
- даљи рад на развоју технике

Лествице:

- Дурске и молске лествице до 4 предзнака са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима
- Хроматска лествица од е мало до це 3

Обавезни минимум програма

- 10 лествица
- 20 етида
- 3 комада по слободном избору

Литература:

- Б.Брун: Школа за кларинет, 2.св.
- Избор малих комада

Годишњи испит

- 1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима
- 2 етиде различитог карактера
- 1 комад уз клавирску пратњу
- (лествице и комад уз пратњу клавира се изводе напамет)

IV разред

Задаци:

- вежбање дугих тонова и интервала од е до ге 3
- даљи рад на развоју технике

Лествице:

- Све дурске и молске лествице са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордом
- Е, Еф, Ге, Фис-дур –свирати кроз 3 октаве
- Хроматска лествица од мало е до ге3

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма:

- 6 дурских и 6 молских лествица
- 30 етида
- 5 композиција по слободном избору

Литература:

- Б.Брун: Школа за кларинет (3.свеска)
-и/или нека друга школа адекватне тежине
- Б.Брун: избор малих комада
- Ј.Ланселот и А.Класенс: Класични кларинет (свеске це и де) и/или други комади адекватне тежине

Обавезна два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордом (напамет)
- 2 етиде различитог карактера
- 1 комад уз пратњу клавира (напамет)

САКСОФОН

У зависности од физичке конституције детета, у настави се користе сопран и алт саксофон, ређе тенор.

Задаци:

- уознавање с историјским развојем инструмента, техничким могућностима и примена у свим жанровима и саставима
- учење технике дисања
- поставка амбажуре
- поставка прстију и правилног држања саксофона
- формирање музичких критеријума
- развијање љубави према музици и инструменту
- развој навике слушања музике, активног скупљања нотног материјала, стварање сопствене фонотеке
- оспособљавање ученика за правилно и самостално вежбање, јавне наступе
- уознавање са музичким стиловима и правилном интерпретацијом

I разред

Задаци:

- уознавање ученика са карактеристикама, деловима и могућностима инструмента
- вежбе дисања
- поставка амбажуре

Посебан школски програм за музичку школу

- поставка прстију и правилног држања инструмента
- уознавање ученика са правилним одржавањем саксофона
- врсте артикулација (стакато и легато)
- тонске вежбе-издржавање тонова
- описмењавање ученика (ритмичке вредности, пунктирани ритам)
- тонски опсег це1-це3

Лествице:

Дурске и молске лествице до 2 предзнака са тоничним трозвуком (мало разлагање, горњи опсег це3), у лаганим четвртинама стакато и легато

Обавезни минимум програма

2 лествице

15 етида

1 комад по слободном избору

Литература:

Ј.Б.Бекум: Школа за почетнике

К.Делангл: Методе за почетнике

Перени: А Бе Це саксофон, 1.св.

Комади: збирке К.Делангл, Перени, Пол Херис

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Смотра на крају школске године:

1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвуком и малим разлагањем

2 етиде различитог карактера

комад уз пратњу клавира, напамет

II разред

Задаци:

- тонске вежбе-издржавање тонова кроз цео опсег
- уознавање са шеснаестинама
- уознавање и рад са ритмичким фигурама- триолом и синкопом
- опсег инструмента Бе велико- е 3
- свирање дуета

Лествице:

Дурске и молске лествице до 3 предзнака са тоничним трозвуком, малим разлагањем, терцама

Обавезни минимум програма:

4 дурске и 2 молске лествице

20 етида

2 комада по слободном избору

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

Ј.Б.Бекум: Школа за почетнике, 2.св.
К.Делангл: Методе за почетнике бр.2
И.Рот: Свеска бр.1
Перени: А Бе Це саксофон, 2.св.
Комади: К.Делангл, Перени

Годишњи испит

1 дурска и 1 молска лествица
2 етиде различитог карактера
комад уз пратњу клавира (напамет)

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Други циклус

III разред

Задаци:

- тонске вежбе: издржавање тонова, вежбе на једном тону, вежбе за вибрато
- обавезно свирање дуета, трија
- цео опсег саксофона
- увод у триолски фразурунг
- упознавање са модусима

Лествице:

Дурске и молске лествице до 4 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, септакордима
Хроматска скала кроз цео опсег

Обавезни минимум програма:

10 лествица
25 етида
3 комада по слободном избору

Литература:

Етиде: Р.Јетл, И.Рот, Ц.Ре
Комади: ц.Ре, Ц.Харле и други

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

1 дурска и 1 молска лествица
2 етиде различитог карактера
комад уз пратњу клавира (напамет)

Посебан школски програм за музичку школу

IV разред

Задаци:

- тонске вежбе (издржавање товоа, вежбе на једном тону и вежбе за вибрато)
- обавезно свирање дуета, трија, квартета или у неком другом ансамблу
- триолски фразирунг
- просте импровизације са пар тонова

Лествице:

Све дурске и молске лествице са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни и умањени септакорд
Хроматска скала кроз цео опсег

Обавезни минимум програма:

6 дурских и 6 молских лествица

30 етида

5 композиција по слободном избору

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Литература:

Р.Дикло: 35 техничких етида

Клозе: Етиде, 1.свеска

Ц.Ре: Модерне студије за саксофон; Збирка композиција за саксофон и клавир

Лакур: Лени Нихаус- лаке цез етиде

-Етиде по избору наставника

Левин: 22 комада за саксофон и клавир

П.Херис: Коцертни репертоар за саксофон и клавир

Лантијер: Сицилијана

Руеф: Шансона и Паспиједа

Авигнон: Спиритуал и егзотичне игре

2-3 теме из цез стандарда

Годишњи испит:

1 дурска и 1 молска лествица

2 етиде различитог карактера

1 комад уз клавирску пратњу (напамет)

ФАГОТ

Задаци:

- уознавање историјског развоја фагота, техничких могућности и примене
- развијање креативности и индивидуалности
- стицање техничког и тонског нивоа у складу са учениковим способностима
- развијање музичког укуса и способности критичког запажања и разликовања добре и лоше музике и потребе слушања уметничке музике
- правилно овладавање техником дисања
- уознавање са различитим стиловима и правилним интерпретирањем
- оспособљавање за самостално вежбање и јавне наступе

Посебан школски програм за музичку школу

I разред

Задаци:

- упознавање ученика са карактеристикама, деловима и могућностима инструмента и правилним држањем
- поставка тона и правилног дисања
- издржавање дугих тонова и интервала у обиму од једне до две октаве

Лествице.

Дурске и молске лествице до 2 предзнака са тоничним трозвучима, у четвртинама у обиму једне до две октаве

Обавезни минимум програма:

Скале до два предзнака

10 етида

2 комада

Литература:

Вајсенборн: Школа за фагот, 1. св (1.-15. етида)

М.Исаески: «Млади фаготиста» (избор комада)

Смотра на крају школске године:

1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвучком (напамет)

2 етиде различитог карактера

1 комад уз клавирску пратњу

Обавезна су два јавна наступа током школске године

II разред

Задаци:

- рад на проширивању обима свирања
- рад на тону и интонацији

Лествице:

Дурске и молске лествице до 3 предзнака, са тоничним трозвучком у четвртинама у обиму једне до две октаве (напамет)

Обавезни минимум програма:

Скале до два предзнака

10 етида

2 комада

Литература:

Вајсенборн: Школа за фагот, 1. св (15.-30. етида)

Комади-по избору наставника

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска лествица
- 2 етиде различитог карактера
- 1 комад уз клавирску пратњу (напамет)

Други циклус

III разред

Задаци:

- оспособљавање ученика за обраду писка
- рад на интонацији
- проширивање тонског обима, рад на тону

Лествице:

Дурске и молске лествице до 4 предзнака са разложеним трозвучима, у обиму две октаве у осминама (напамет)

Обавезни минимум програма

- Све дурске и молске лествице до 3 предзнака
- 10 етида
- 2 комада уз клавирску пратњу

Литература:

Вајсенборн: Школа за фагот, 1. св (30.-45. етида)
Пациокијевић. Техничке вежбе и Етиде за фагот
Комади. Према избору наставника

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска лествица (напамет)
- 2 етиде различитог карактера
- 1 комад уз клавирску пратњу

IV разред

Задаци:

- наставни рад на оспособљавању ученика за прављење и дотеривање пискова
- стални рад на интонацији
- решавање разних техничких и ритмичких проблема
- инсистирање на већој прецизности и педантности у свирању ученика

Лествице:

Све дурске и молске лествице са разложеним трозвучима у обиму од две октаве, у шеснаестинама (напамет)
Доминантни и умањени септакорд (напамет)

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма:

Све дурске и молске лествице
20 етида
3 комада уз клавирску пратњу

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Литература:

Копраш: Етиде

Обрада техничких вежби

Транскрипције комада, као и оригинална дела уз пратњу клавира- према избору наставника

Годишњи испит:

1 дурска и 1 молска лествица напамет
2 етиде различитог карактера
1 комад уз клавирску пратњу (напамет)

ХОРНА

Задаци:

- поставка правилног сатава и положаја тела
- овладавање основама правилне технике дисања
- овладавање основама технике дувања и свирања хорне
- формирање оптималне амбажуре
- овладавање музичком интерпретацијом
- развијање љубави према музици и инструменту

I разред

Задаци:

- постављање технике дисања
- формирање амбажуре и атака
- импостација усника
- импостација инструмента
- постављање тонова

Обавезни минимум програма

4 дурске лествице
20 вежби
1 комад са клавиром

Литература:

Школе за хорну: Д.Марковић, Силађи и Кекењеша, М.Алфонс, Ј.Теве, Ч.Ф.Гусе,

Комади:

В.А.Моцарт. Азбука

Анонимус. Мелодија и други по избору наставника

Посебан школски програм за музичку школу

Смотра на крају школске године

- 1 лествица
- 2 вежбе различитог карактера
- 1 комад с клавиром (напамет)

обавезна су два јавна наступа током школске године

II разред

Задаци:

- поступно ширење тонског опсега
- контрола тона у целим нотама, половинама и четвртинама и у крешенду и декрешенду
- овладавање елементарним артикулацијама (тенуто, легато и маркато)

Лествице:

А-дур и а-мол (Бе-дур)

-у целим нотама, половинама, четвртинама и осминама у разним ритмичким комбинацијама

Обавезни минимум програма

8 дурских лествица, 2 молске лествице

Гиртл: до 4о.вежбе

2 комада са клавиром

Литература.

Школе за хорну: Д.Марковић, Силађи и Кекењеши, М.Алфонс, Ј.Теве, Ч.Ф.Гусе,

Комади:

П.Мај: прва и трећа Минијатура

Ђ.Перголези: Каватина це-мол

Д.Марковић: Мали валцер

И други комади по избору наставника

Годишњи испит

1 дурска и 1 молска лествица

1 етида

1 комад са клавиром (напамет)

Други циклус

III разред

Задаци:

- даље ширење опсега без притискања усника на усне
- проширење способности свирања интервала
- контрола тона до нивоа осмина

Посебан школски програм за музичку школу

- вештина контроле тона у различитим динамикама, у крешендду и декрешендду, без нарушавања квалитета тона и интонације
- почетак рада на систематској студији легата
- стабилизација контроле елементарних артикулација
- контрола квалитета тона у стакату
- рад на развоју технике прстију

Лествице:

Це, Ге, Бе-дур, це,ге,ха-мол и остале скале у зависности од могућности ученика у целим нотама, половинама, четвртинама и осминама, у разним ритмичким комбинацијама и артикулацијама (легато, стакато)

Обавезни минимум програма

Дурске и молске лествице до 4 предзнака
Терце, кварте и цела свеска бр.1 Гиртла
2 комада уз клавирску пратњу

Литература.

Школе за хорну: Д.Гиртл, Ф.Шолар, Силађи и Кекеђеши, М.Алфонс, Л.Теве

Комади:

Л.ван Бетовен: Екосеза

М.Влајин: Багатела I

В.А.Моцарт. Пролеће

Ј.Флис: Успаванка

П.И.Чајковски: Стара француска песма

П.Мај: IV Минијатура

Г.Б.Лоценхисер: Јесењи сан

И други комади по избору наставника

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска лествица
- 1 етида
- 1 комад са клавиром (напамет)

IV разред

Задаци:

- систематска надоградња основа кроз њихову примену у технички сложенијим захтевима: ширење опсега, даље усавршавање свирања интервала, контрола тона у шеснаестинама, контрола тона од пијанисима и фортисима, легато интервала до октаве, рад на осталим артикулацијама, рад на напретку технике прстију

Лествице:

Еф-дур, Ас-дур, Де-дур, Ха-дур, де-мол, еф-мол, фис-мол, цис-мол и остале, у зависности од могућности ученика у целим нотама, половинама, четвртинама, осминама, у разним ритмичким комбинацијама и артикулацијама (легато, стакато)

Посебан школски програм за музичку школу

Обавезни минимум програма

Све дурске и молске лествице
Шолар-до 64. вежбе
2 комада уз клавирску пратњу

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Литература:

Ф.Шолар: Школа за хорну (1. и 2. свеска)
Силађи и Кекењеш: Школа за хорну (1. и 2. св.)
Д.Марковић: Школа за хорну (3. и 4. део)
Л.Теве: Комплетмна метода за хорну (2. свеска)
М.Алфонс: II свеска и друга одговарајућа литература
М.Влајин: Багатела II
Ј.Кригер: Менует
Л.ван Бетовен: Романса
Ј.С.Бах: Корал
Ј.Д.Шкроуп: Концерт
Друга одговарајућа литература према избору наставника

Годишњи испит:

1 дурска и 1 молска лествица
2 етиде (једна у брзом, друга у спором темпу)
Комад уз клавирску пратњу (напамет)

ТРУБА

Задаци:

- постављање технике дисања
- формирање амбажуре
- импостација усника
- импостација инструмента
- поставка правилног држања инструмента

I разред

Задаци:

- овладавање основама вештине дисања
- формирање амбажуре и атака
- импостација усника и инструмента
- постављање тонова
- почетак свирања из нота

Обавезни минимум програма

4 дурске скале у једној октави
вежбе различитог карактера, комади са клавирском пратњом

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

Ђ.Тошић: «Комплетна метода», 1.св.
Д.Марковић: Припремне вежбе за трубу
Д.Марковић: Почетне вежбе за трубу
Ч.Колин: Почетне студије за трубу
А.Митронов: Школа за трубу
Комади:
Ђ.Тошић: Композиције са клавирском пратњом
Други комади по избору наставника

Смотра на крају школске године:

1 лествица
2 вежбе различитог карактера
1 комад са клавирском пратњом (напамет)

II разред

Задаци:

- надградња основа постављених у претходном разреду
- поступно ширење опсега
- свирање у датом опсегу у различитим интервалима
- контрола тона у целим нотама, половинама и четвртинама
- техника контроле тона у декрешенду
- овладавање елементарним артикулацијама (тенуто, легато, маркато)
- вежбе на аликвотним тоновима и рад на аликвотном предубавању у седам позиција у половинама
- минимални опсег мало фис-це2
- почетак педалних тонова

Лествице:

Це-дур кроз једну октаву у целим нотама, половинама и четвртинама са различитим комбинацијама легата на скали

Тоналитети.

4 дурске и 4 молске лествице у једној октави са разложеним трозвуком

Метрика: 4/4,3/4,2/4

Ритам: целе ноте, половине, половина с тачком, четвртине и одговарајуће паузе

Артикулација: тенуто и легато

Литература:

Ђ.Тошић: «Комплетна метода», 1.св.
Ђ.Тошић: уџбеник флескибилне технике за нижу школу
Д.Марковић: Основне вежбе у четвртинама
Д.Марковић: Тоналне студије и Школа за трубу
В.Вурм: 45 лаких етида за трубу
С.Херинг: Течај за трубу

Посебан школски програм за музичку школу

А.Стрнад. Метода учења трубе

Комади: најмање две композиције (по избору наставника)

Д.Марковић: Лаке композиције за почетнике на труби, Збирка лаких композиција за трубу

Ђ.Тошић:Композиције с клавирском пратњом

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

1 дурска и 1 молска лествица

1 вежба (етида или псма из градива)

1 комад с клавирском пратњом (напамет)

Други циклус

III разред

Задаци:

-ширење опсега без притискања усника на усне

-проширење способности свирања интервала, контрола тона до нивоа осмина, контрола тона у разним динамикама и крешенда и декрешенда без нарушавања квалитета тона и интонације

-почетак рада на легату

-контрола елементарних артикулација, контрола квалитета тона у стакату

-вежбе на аликвотним тоновима: минимални опсег мало фис до е2

-рад на преувавању у седмој позицији у половинама, четвртинама и осминама

-рад на педалним тоновима

-опсег у свирању из нота мало фис-е2/ ге2

Лествице.

4 дурске и 4 молске лествице кроз једну октаву у четвртинама и осминама са ритмичким варијацијама и артикулацијама на скали у четвртинама и у осминама са трозвучима

Хроматика

Тоналитети: дурски и молски до 3/4 предзнака

Метрика. 4/4,5/4,2/4,3/8,6/8

Ритам: целе ноте, половине, половине с тачком, четвртине, четвртине с тачком и осмине и одговарајуће паузе

Артикулације. Легатотенуто, маркато, стакато

Динамика: од пиана до фортеа, крешендо и декрешендо

Литература:

Ч.Гордон: Школа за трубу

Ђ.Тошић: «Комплетна метода», 1.св.

Ђ.Тошић: уџбеник флескибилне технике за нижу школу

Д.Марковић: Школа за трубу

В.Вурм: 45 лаких етида за трубу

С.Херинг: Течај за трубу

А.Стрнад. Метода учења трубе

Комади: најмање две композиције уз клавирску пратњу (по избору наставника)

Посебан школски програм за музичку школу

Д.Марковић: Лаке композиције за почетнике на труби, Збирка лаких композиција за трубу

Ђ.Тошић: Композиције с клавирском пратњом

Ј.Б.Арба: Популарне мелодије и песме за трубу

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

1 дурска и 1 молска лествица

1 етида

1 комад с клавиром (напамет)

IV разред

Задаци:

-систематска надградња основа кроз примену у технички сложенијим захтевима: ширење опсега, даље усавршавање свирања интервала, контрола тона у шеснаестинама, постављање правилног атака за портато, контрола квалитета тона у стакатисиму, контрола тона од пијанисима до фортисима

Лествице:

Дурске и молске закључно са шест предзнака кроз октаву по могућности до квинтдециме у четвртинама, осминама и шеснаестинама, са ритмичким варијацијама и артикулацијама на скали у четвртинама и осминама и обртајима трозвука и четворозвука

Хроматика

Литература:

Ђ.Тошић: Комплетна метода, 1. св.; Уџбеника флексибилне технике за нижу школу

А.Петит: Гранде метода за корнет

В.Вурм: 40 етида за трубу

А.Стрнад: Метода учења трубе

С.Херинг: Етиде за трубу

Д.Марковић: Основне вежбе у шеснаестинама

Ђ.Тошић: Композиције са клавирском пратњом

Ј.Б.Арбан: Популарне мелодије и песме за трубу

Д.Марковић: Збирка лаких композиција за трубу

Обавезна су два јавна наступа током школске године

Годишњи испит:

2 скале (дурска и молска)

2 етиде (једна техничка и једна мелодијска)

1 композиција са клавирском пратњом (по могућности – циклична) - напамет

Посебан школски програм за музичку школу

ТРОМБОН

Задаци:

- формирање волумена дисајних путева и амбажуре
- импостација усника у индивидуално оптималну радну позицију
- овладавање држањем инструмента
- овладавање основама музичке интерпретације
- постављање правог тона на инструменту
- вежбе на аликувотним тоновима
- опсег у тоналном свирању
- поставка основе одржавања тона у односу акције дијафрагме и акције абдоминалне мускулатуре
- овладавање контролом позиције језика. Одржавање фацијалне мускулатуре у радно оптималној позицији
- коришћење инструмента са минимумом притиска на усне
- контрола квалитета тона, покретљивости и владања опсегом на инструменту
- развијање осећаја за вредност индивидуалног приступа интерпретацији

I разред

Задаци:

- правилно држање тела и инструмента
- правилно дисање
- зујање с уснама и на уснику
- правилно постављање усника на усне

Лествице.

Бе-дур, Це-дур

Обавезни минимум програма

2 лествице

20 вежби

4 комада по слободном избору

Литература:

Ф.Штајнер: Позаунен А БЕ ЦЕ

Кони Рослунд: Школа за тромбон

Паул Херпхурт: Школа за тромбон

Комади:

Ујфалуши-Штајнер: Комади за извођење

Д.Марковић: «Први наступ»

А.Бенчић: «Весели тромбон»

Смотра на крају школске године

2 вежбе различитог карактера

1 комад са клавиром (напамет)

Посебан школски програм за музичку школу

II разред

Задаци:

- усавршавање методе зујања
- проширивање обима тонова
- вежбе на аликвотним тоновима

Лествице.

Дурске лествице до 4 предзнака

Обавезни минимум:

Скале до два предзнака

20 вежби

4 комада по слободном избору

Литература:

Ф.Штајнер: Позаунен А БЕ ЦЕ

Кони Рослунд: Школа за тромбон

Паул Херпхурт: Школа за тромбон, 1.део

Лафосе: «Комплетна метода», 1.део

Комади:

Ујфалуши: Школа за тромбон (избор)

Албум за тромбон и клавир

Х.Гагнебин: Сарабанда

Е.Матеи: Срабанда

Годишњи испит:

2 вежбе различитог карактера

1 комад са клавирском пратњом (напамет)

Други циклус

III разред

Задаци:

- проширивање обима тонова
- артикулација и фразирање

Лествице.

Све дурске лествице у четвртинама и осминама

Обавезни минимум програма

30 вежби

4 композиције са клавирском пратњом

Посебан школски програм за музичку школу

Литература:

Паул Херпхурт: Школа за тромбон

Слокар: Школа за тенот тромбон

Шлосберг: Дневне вежбе

Р.Милер: Школа за тенор тромбон, 2.део

В.Крзистек: Етиде за тромбон

Комади:

Ујфалуши-Штајнер: Комади за извођење за тромбон и клавир (избор)

Р.Милер: Анданте и Алегрето

Р.Хофман: Алегро марћале

Б.Барток: Вече на селу

Годишњи испит:

1 дурска лествица (напамет)

2 вежбе различитог карактера

1 комад са клавирском пратњом (напамет)

IV разред

Задаци:

-Проширивање обима тонова

-артикулација, фразирање

Лествице:

Све дурске и молске лествице до пет предзнака, у осминама

Обавезни минимум програма

Све дурске и молске лествице до пет предзнака

20 етида

4 композиције са клавирском пратњом

Обавезна су два јавна наступа током школске године.

Литература:

Д.Марковић: Припремне вежбе за тромбон; Почетне вежбе за тромбон; Тоналне студије;

Лаке композиције за почетнике на тромбону

Б.Слокар: Школа за тенор тромбон

Р.Милер: Школа за тенор трпмбон

Ујфалуши: Комади за извођење за тромбон и клавир

Х.Милер: Играчки комади за тромбон и клавир

Б.Глигорјев: Лаки комади и ансамбли за тромбон и клавир

Комади за тромбон и клавир

Албум за тромбон и клавир

Ш.Ференц: Абецеда за тромбон

-и друга одговарајућа литература по избору наставника

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит:

- 1 дурска и 1 молска лествица напамет
- 2 етиде различитог карактера
- 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)

СОЛО ПЕВАЊЕ

Узраст ученика који може приступити пријемном испиту за основну школу соло певања је: девојке од 16 година, а младићи након физиолошког сазревања, тј.мутације.

ЦИЉ:

- оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи на извођачком одсеку
- оспособљавање ученика за аматерско бављење музиком се кроз стечено знање у основној музичкој школи

Задаци:

- развијање заинтересованости за ширење вокалног потенцијала
- остваривање позитивног односа ученика према настави соло певања
- развијање навике слушања уметнички вредне вокалне музике

разред	задаци
I	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са грађом и функцијом певачког апарата, функцијом и функционисањем дијафрагме, са грађом, положајем и значајем гласних жица -упознавање ученика са правилним дисањем, вежбама дисања, ставом тела приликом певања - образовање тона код ученика - упознавање ученика са значајем правилног говора- дикције- приликом певања - рад на импостацији гласа, певање на различитим вокалима
II	<ul style="list-style-type: none"> -даљи рад на вежбама за правилно дисање -рад на усавршавању правилне емисије тона -усавршавање правилног изговора -певање лаких техничких вежби кроз промену вокала -певање лаких вокализа, композиција старих мајстора и соло песама

Посебан школски програм за музичку школу

разред	литература
I	<p>Техничке вежбе-вокализе: Вакаи, Ф.Абт, Конконе</p> <p>Стари мајстори: Лакше композиције Скарлатија, Качинија, Монтевердија и др. композитора Р. Тирнанић: Песме италијанских композитора- избор</p> <p>Песме: Б. Цвејић: Песме за младе певаче Лакше соло песме Шуберта, Шумана, Менделсона и др. композитора</p>
II	<p>Техничке вежбе-вокализе: Вакаи, Ф. Абт, Конконе, Пановка, Литген</p> <p>Стари мајстори: Скарлати, Качини, Монтеверди и др. Р. Тирнанић- Композиције старих мајстора, свеске бр.2 и 3</p> <p>Песме: Лакше песме класичара или романтичара. Моцарт, Хајдн, Бетовен, Менделсон, Шуберт, Шуман и др.</p> <p>Лакше песме српских и словенских аутора: Бајић, Коњовић, Христић, Маринковић, З. Јовановић, Пребанда, Глинка, Чајковски, Даргомижски и др.</p>

Обавезни минимум програма

разред	Обавезни минимум програма
I	<p>-6 вокализа -4 песме старих мајстора -две лакше песме</p>
II	<p>- 6 вокализа - 4 песме старих мајстора - 2 песме класичара или романтичара 2 песме српских или словенских композитора</p>

разред	Годишња смотра и испит
I	<p>2 вокализе различитог карактера, једна са текстом, друга без текста 1 песма старог мајстора Програм се изводи напамет</p>
II	<p>1 вокализа 1 арија старог мајстора 1 песма по слободном избору Програм се изводи напамет</p>

Посебан школски програм за музичку школу

УПОРЕДНИ КЛАВИР за ученике соло певања

Циљ:

Оспособљавање ученика за бављење музиком на нивоу основношколског знања и за наставак школовања у средњој музичкој школи.

Задаци:

- развијање љубави и интересовања према клавиру и уметничкој музици
- уознавање с инструментом
- усвајање основних нотних вредности, ритмичких мотива
- препознавање основних елемената музичке форме
- усвајање динамичких термина, разликовање елемената артикулације
- коришћење правилног прстореда
- препознавање основа орнаментике, ознака за темпо, агогику
- разумевање законитости метрике
- савладавање педализације
- поставка основа клавирске технике, правилно и уједначено извођење низа тонова, интервала и акорада у низу, репетиције и скокова
- развој способности да се одреди карактер мелодије
- усвајање основне технике полифоније
- оспособљавање ученика да сам себе прати на клавиру док пева

разред	Специфични задаци
I	<ul style="list-style-type: none"> -уознавање с инструментом, правилан положај за клавиром и природна поставка руку -описмењавање -поставка и овладавање елементима технике свирања -уознавање с елементима муз.форме у циљу садржајног изражавања -оспособљавање ученика за самоконтролу звука -осамостаљивање за корепетицију
II	<ul style="list-style-type: none"> -овладавање појмовима музичке форме: мотив, двотакт, четвортакт, реченица, дводелна и троделна песма, сонатни облик, рондо -усвајање фразирања као основе музичког мишљења -развој способности да се визуелна представа спроведе у аудио представу -разумевање значења нијансе у звуку -правилно слушање свог извођења -развој критичког мишљења о реализацији музичке мисли -развој разумевања значаја диференцијације гласова (мелодија-пратња)

Посебан школски програм за музичку школу

разред	Обавезни минимум програма
I	Лествице: дурске у четвртинама у обиму октаве (3), трозвучи разложено и истовремено 50 композиција
II	Лествице: дурске лествице (нове 3) у обиму две октаве са трозвучима разложено и истовремено кроз две октаве у осминама Молске- у обиму једне октаве (2), у четвртинама 8 композиција различитог карактера, од чега 4 етиде 2 полифоне композиције 1 цела сонатина

разред	литература
I	Школе за клавир: Ј.Кршић, Бајер, Николајев Етиде: Диверноа
II	Ј.Кршић: Клавирска читанка Етиде: Диверноа, Лемоан Ј.С.Бах: Мале композиције Г.Ф.Хендл-избор композиција Избор сонатина 1. и 2. део

разред	Смотре и испити	
	полугодиште	крај школске године
I	1 лествица 1 етида	3 композиције различитог карактера, по слободном избору
	1 лествица 1 етида	1 лествица 1 полифона композиција 1 став сонатине 1 комад по избору

Посебан школски програм за музичку школу

СОЛФЕЂО

(шестогодишње, четворогодишње, двогодишње школовање)

Циљ програма:

- Развијање музикалности и музичке писмености кроз прожимање васпитног и образовног процеса
- оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи
- оспособљавање ученика за самостално бављење музиком на основу стеченог знања

Задаци:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности памћења мелодијског, полифоног и хармонског тока)
- развијање способности читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојем музичког мишљења
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком, кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати)
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова
- осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности

Основни облици извођења програма су:

- групни рад (уколико се поставља и обнавља градиво)
- индивидуални рад у оквиру часа, приликом утврђивања градива

Методе које се најчешће користе на настави солфеђа су:

- метода усменог излагања
- метода демонстрације
- метода разговора

Посебан школски програм за музичку школу

* шестогодишње школовање

Први циклус

разред	Оперативни задаци		
	мелодика	ритам	Опажање Интонирање диктати
I	<p>Тоналитети: Це,Ге,Еф-дур -кључеви -примери из литературе -припрема молских тоналитета кроз песмице -двоглас бордунског типа</p>	<p>-тактирање и бројање на 2,3,4 -врсте такта:2/4,3/4,4/4, Нотне вредности: Од целе до шеснаестине и одговарајуће паузе -ритмичке фигуре: Подела јединице на 2 и 4 Узмах, предтакт, лукови, корона -равномерно читање нота -мануелно извођење ритм.вежби</p>	<p><u>Усмени диктати:</u> -опажање појединачних тонова и мотива и певање солмизацијом -интонирање тонова солмизацијом -опажање метра у песмама с текстом -препоунавање записаних ритмич.и мелод.мотива <u>Писмени диктати:</u> -записивање појединачних или више тонова -записивање ритм. или мелод.мотива -записивање напамет научених песама</p>
		<p>Теорија музике</p> <p>-термини и појмови из мелодике и ритма без дефиниција -нотни и тонски систем -именовање тонова солмизацијом и абецедом -хроматски знаци, тетрахорд лествице, имена интервала до октаве -Це,Ге,Де,Еф-дур и њихови тонични квинтакорди -основне ознаке темпа и карактера -фразитање и артикулација</p>	
II	<p>Тоналитети: -утврђивање пређених тоналитета и поставка а,е и де-мола -врсте мола -припрема Де и Бе-дура -примери из литературе -певање двогласа бордунског типа и у паралелном кретању</p>	<p>-метричке врсте и ритмичке фигуре јединица бројања четвртина, осмина и четвртина с тачком -нови тактови:2/8,3/8,4/8 и 2/2 -припрема 6/8 -даља обрада четвороделне поделе -примена лукова, пауза, узмаха и предтакта -промена врсте такта –у децјим песмама са текстом -пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритм.јединици</p>	<p>-опажање и интонирање тонова и мотива у обновљеним и новим тоналитетима -рад с табулатором -опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада, мале и велике терце, чисте квинте, дурског, молског и хармонског тетрахорда -увод у опажање асполутних висина -препознавање ритмичких и мелодијских мотива -записивање лакших мелодијских и ритмич.диктата -опажање метра песама с текстом и у примерима из литературе</p>
		<p>Теорија музике</p> <p>-утврђивање градива претходног разреда -врсте интервала до квинте -дур. и мол. квинтакорд на основним тоновима -принцип изградње лествица -доминантни тетрахорд у молу -проширивање знања из муз.терминологије и увођење једноставних дефиниција</p>	

Посебан школски програм за музичку школу

разред	Оперативни задаци		
	мелодика	ритам	Опажање Интонирање диктати
III	<p>Тоналитети: - утврђивање тоналитета пређених у претходном разреду - нови: Бе,Де,А-дур и ге и ха-мол Припрема це-мол, еф-мол и Е-дур (певање лествица, каденци, једноставних мелодијских примера) -примери из литературе техничке вежбе: -хроматске скретнице,пролазнице -транспоновање мотива</p>	<p>Метричке врсте и ритм.фигуре: 6/8, триоле, подела синкопе на две јединице -пунктиран ритам Равномерно и ритм.читање: -повећање брзине читања уз обележен темпо -мануална репродукција -примери из литературе</p>	<p>-опажање и интонирање тонова и мотива из мелодике -препознавање и записивање ритмичких мотива -мелодијско –ритмички диктат једноставне фактуре по двотактима -интонирање доминантног септакорда у обрађеним тоналитетима са разрешењем у тонику -опажање апсолутних висина у првој и другој октави</p>
		<p>Теорија музике</p> <p>-дурске лествице до 4 предзнака, молске до 2 и це-мол -квинтакорди на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима -интервали-имена, врсте, звучност до октаве</p>	

Литература за све разреде:

1. Б.Поповић: Солфеђо I-VI
2. В.Јовановић: Солфеђо I-VI
3. С.С-Марковић: Распевани ритам
- 4.З.Васиљевић: Солфеђо ритам I-VI

Годишњи испит полаже се на крају првог циклуса.

Садржи писмени и усмени део.

Писмени: мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака

тест из теорије (лествице, тетракорди, интервали, дурски и молски квинтакорд)

Усмени: мелодијска вежба

Парлато виолински и бас кључ

Посебан школски програм за музичку школу

Други циклус

разред	Оперативни задаци		
IV	мелодика	ритам	Опажање,интонирање,диктати
	Обнављање: -Тоналитети из претходних разреда са применом скокова, лаганих и брзих темпа, дужих музичких фраза -Вишегласни примери, композиције са клавирском пратњом и из литературе -импровизација Обрада: фис-мол, Ес-дур, це-мол, Е-дур, цис-мол, Ас-дур и еф-мол-уз примену инструктивних вежби и примера из литературе -обрада хроматских скретница и пролазница, тонално стабилне алтерације	-утврђивање градива 3.разреда кроз парлато и диктат -нове мере и фигуре: 6/8 са простом деобом тродела, 6/4 без деобе -синкопирани ритам у врстама парне дистрибуције -двоструко пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на две ритмичке јединице -сукобљавање триоле и пунктираних фигура на јединици бројања -равномерно читање у два система и у једном са променама кључа -ритмичко читање етида и примера из литературе са применом свих темпа	-опажање и интонирање лествичних тонова и мотива из мелодике и њихово записивање -опажање и записивање апсолутних висина у првој, другој и малој октави -опажање D7 и U7 -опажање и интонирање консонантних квинтакорада и њихових обртаја, као и опажање и интонирање штимова -ритмички и мелодијски диктат у оквиру градива
	Теорија музике		
	-утврђивање обртаја интервала до октаве	-обрада молских ествица до 4 предзнака	-поставка лествичних квинтакорада у природном, хармонском и мелодијском молу -утврђивање лествичних квинтакорада у дурској лествици -мали дурски септакорд на доминанти у дуру и молу, а умањени у молу са разрешењем
V	мелодика	ритам	Опажање,интонирање,диктати
	-Обнављање: Утврђивање тоналитета од 2 до 4 предзнака, мелодијске вежбе и примери из литературе -вишегласно певање и композиције са клавирском пратњом -информативно: модулације у доминантне дурске тоналитете и паралелни мол, почетни тоналитети са једним предзнаком (Це-Ге-Це- дур; Еф-Це-Еф-дур; а-Це-а-мол) -нове лествице: Ха, Ес-дур, бе-мол -певање мелодијских примера у дуру и исптоименом молу (мутација) -певање народних песама са текстом у основним мерама и народним ритмовима -транспоновање мотива	-метричке врсте и ритмичке фигуре: сложенија подела тродела у тактовима 6/8 и 9/8 са луковима и паузама -пунктиране фигуре троделних ритмова (сичилијана и тирана) -упоређивање 6/4 са 3/2 -утврђивање триоле, узмаха и предтакта -поставка триоле на половини ритмичке јединице -народни ритам 5/8, 7/8 и 9/8 са једним троделом -равномерно и ритмичко читање – мануелна репродукција приликом обраде нових ритмичких врста и фигура	-опажање појединачних тонова, мотива и штимова у свим тоналитетима -опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет -опажање и интонирање прекомерне и умањене квинте са разрешењем -интонирање доминантног и умањеног септакорда -ритмички и мелодијски диктати из градива, ритма, мелодике -опажање и записивање апсолутних висина у различитим регистрима -све лествице и лествични квинтакорди -каденце дура и све врсте мола -поставка мол-дура

Посебан школски програм за музичку школу

Теорија музике			
	-утврђивање и проширивање знања обртај консонантних квинтакорада, а поставка умањеног и прекомерног квинтакорада	-доминантни септакорд и обртаји	-термини и орнаментика
VI	мелодика	ритам	Опажање,интонирање,диктати
	-обнављање и утврђивање обрађених тоналитета -обрада Фис, Гес-дур и ес-мол -певање лествичних квинтакорада, штимова и каденци свих тоналитета до 7 предзнака -хроматске скретнице и пролазнице, мутације у мелодијским примерима (дијатонска модулација и даље информативно) -вишегласни примери и канони, композиције са клавирском пратњом -импровизација -певање српских народних песама	-ритмичко читање етида инструменталног типа из градива 6.разреда -примена промене кључа или два система -мануелно извођење ритма поставка дуоле -ново градиво: народни ритмови 8/8 уз онављање 5/8, 7/8 и 9/8 (уознавање с народним ритмовима 10/8, 11/8 и 12/8) -ритмичка јединица шеснаестина, 6/16 -супротстављање 5/4 са 6/4 и 2/2 у умерено лаганом темпу	-опажање и интонирање: Комплетно обрађеног градива од 1. разреда, Умењеног квинтакорада са обртајима, малог дурског септакорада са обртајима и умањеног септакорада са разрешењем, Повезати за тоналитет. -опажање и бележење апсолутних висина уз повезивање низова -ритмички и мелодијски диктат

Годишњи испит полаже се на крају другог циклуса.

Садржи писмени и усмени део.

Писмени: диктат до четири предзнака

Усмени: мелодијска вежба-тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација)

Парлато виолински и бас кључ-промена кључа са свим ритмичким фигурама

Посебан школски програм за музичку школу

* четворогодишње школовање

разред	Оперативни задаци		
	мелодика	ритам	Опажање Интонирање диктати
I	<p>Тоналитети: Це,Ге,Еф-дур, а-мол и де-мол -кључеви -певање лествица и каденци -певање народних песама -ознаке за темпо и динамику, артикулацију и фразирање -примери из литературе, обрада канона -припрема е-мола</p>	<p>-тактирање и бројање на 2,3,4 -врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4, 2/2, 6/8 Нотне вредности: Од целе до шеснаестине и одговарајуће паузе -ритмичке фигуре: синкопа Подела јединице на 2 и 4 Узмах, предтакт, лукови, корона -равномерно читање нота у оба кључа -мануелно извођење ритм. вежби</p>	<p><u>Усмени диктати:</u> -опажање појединачних тонова и мотива и певање солмизацијом -интонирање тонова ,интервала и тоничних квинтакорада -опажање метра у песамама с текстом -препоунавање записаних ритмич. и мелод. мотива -усмени мелодијско-ритмички диктат -штимови лествица које се обрађују -интервали до октаве и постављање по линијском систему <u>Писмени диктати:</u> -ритмички диктат -записивање појединачних или више тонова -записивање ритм. или мелод. мотива -записивање напамет научених песама</p>
		<p>Теорија музике -упознавање с дурским лествицама до 4 предзнака и молским (а, е, де, це-мол) -конструкција дурских и молских квинтакорада на основним тоновима обрађених лествица -основне ознаке за темпо, артикулацију, динамику, агогику</p>	
II	<p>Тоналитети: -утврђивање пређених тоналитета и поставка Де и А-дура, е и це-мола -транспоновање мотива -упоређивање тоничних квинтакорада и тетрахорада истоимених лествица -припрема Бе-дура, ге-мола и ха-мола -певање каденци Технички део: -хроматске скретнице ипролазнице -двоглас: канони, мотиви</p>	<p>-синкопа, пунктиране фигуре -3/2, 3/8 -триола у основним мерама 3/4, 4/4 -равномерно читање у виолинском, бас (и тенор кључу) -Парлато вежбе</p>	<p>-опажање тонова и мотива и њихово интонирање -опажање апсолутних висина -интонирање две до три мале терце у низу -опажање и интонирање штимова -опажање и интонирање дур. и мол. трозвука из каденце и од основних тонова -интонирање хроматских скретница -опажање метричких врста преко песама -ритмички диктати, кратки мотиви, писмени мелодијски диктати, усмено опажање мотива -записивање појединачних тонова -мелодијско-ритмички диктат</p>
		<p>Теорија музике -све дурске и молске лествице које су обрађене -упоређивање паралелних и истоимених лествица и њихових тоничних квинтакорада -изговор малих и великих терци у низу -конструкција свих квинтакорада -лествични квинтакорди у хармонском молу -интервали до октаве и увод у обртаје интервала без врсте, само имена -нове ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику</p>	

Посебан школски програм за музичку школу

разред	Оперативни задаци		
	мелодика	ритам	Опажање Интонирање диктати
III	Тоналитети: Бе-дур, Е-дур,ха-мол, фис-мол и ге-мол -примена хроматске скретнице и пролазнице -транспоноване мотива -певање мелодије у дуру и истоименом молу (мутација) -дијатонска модулација из дура у доминанту (информативно)	-утврђивање обрађених метричких врста и ритмичких фигура, парлато, диктати, посебно триоле -нове метричке врсте. 5/8,7/8,9/8,12,/8 -равномерно и ритмичко читање -мануелноизвођење ритма	-опажање тонова мотива и двозвука у тоналитету (усмено и писмено) -опажање апсолутних висина (усмено и писмено) -опажање акорада из каденци -писмени ритмички диктат и једноставни мелодијско-ритмички диктат
		Теорија музике -све дурске и молске лествице и интервали у дуру и хармонском молу, тетрахорди -поставка прекомерног и умањеног квинтакорда, обртаји интервала и консонантних квинтакорада, доминантни и умањени септакорд -проширивање знања из терминологије	
IV	-утврђивање свих обрађених тоналитета са тежим скоковима -обрада: Ес-дур, цис-мол, А-дур, еф-мол -само теоретски : Ха-дур, Фис-дур, бе-мол и ес-мол -транспоноване мотива, двогласни примери и композиције уз клавирску праћу -информативно: модулације у паралелни и доминантни тоналитет -мутације- лаки мелодијски примери	-квинтола, секстола и септола на ритмичкој јединици и триола на половини јединице -нове метричке врсте 8/8 и 9/8, остали народни ритмови у примерима из музичког фолклора -парлато: читање примера из одговарајуће инструменталне литературе и инструктивне вежве -примена умерено лаганих, умерено брзих и брзих темпа -познавање свих ознака које прате инструменталну литературу	-опажање основних тонова и апсолутних висина у обиму усмено и писмено, штимова и њихово интонирање -интонирање и опажање доминантног и умањеног септакорда и њихово везивање за тоналитет -ритмички и мелодијски диктати у оквиру градива

Литература за све разреде:

1. Б.Поповић: Солфеђо I-VI
2. В.Јовановић: Солфеђо I-VI
3. С.С-Марковић: Распевани ритам
- 4.З.Васиљевић: Солфеђо ритам I-VI
5. Пандуровић, Александровић и Јелић:
Солфеђо за 1. и 2. разред четворогодишње и 1. разред двогодишње основне муз.школе
6. Александровић и Јелић: Солфеђо за 3. разред четворогодишње и други разред
двогодишње ОМШ
7. Александровић: Солфеђо за четври разред четворогодишње и други разред омш

Посебан школски програм за музичку школу

Годишњи испит полаже се на крају првог циклуса.

Садржи писмени и усмени део.

Писмени: мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака

тест из теорије (лествице, тетраорди, интервали, дурски и молски квинтакорд)

Усмени: мелодијска вежба

Парлато виолински и бас кључ

Годишњи испит полаже се на крају другог циклуса.

Садржи писмени и усмени део.

Писмени: диктат до четири предзнака

Усмени: мелодијска вежба-тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација)

Парлато виолински и бас кључ-промена кључа са свим ритмичким фигурама

* двогодишње школовање

разред	Оперативни задаци		
	мелодика	ритам	Опажање Интонирање диктати
I	<p>Тоналитети: Це-дур, а-мол, це-мол, Ге-дур, Еф-дур -мутација Це-це -транспоноване мотива тоничних квинтакорада у паралелне молске тоналитете а, е, де-мол -каденце Припрема: Певање дур. и мол. 5/3 на основним тоновима -обрада вокализе и солопесме</p>	<p>-тактирање и бројање 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 -нотне вредности од целе до шеснаестине ноте -дводелна подела и четвороделна подела ритм. јединице, синкопа, контртан и триола -мануелна репродукција -равномерно и ритмичко читање у виолинском и бас кључу -ознаке за темпо, агогику, динамику и артикулацију</p>	<p>-опажање и интонирање у тоналитетима -опажање и интонирање штимова -опажање и интонирање дурког и молског квинтакорда -препознавање исписаних мелод. И ритм, мотива и њихово оизвођење -писмени ритмички диктат и усмени мелодијско-ритмички диктат</p>
II	<p>Тоналитети: Ге-дур, Де-дур, А-дур, Еф-дур Бе-дур, Е-дур а-мол, е-мол, цис-мол, де-мол, еф-мол, ге-мол -обрада 10 српских народних песама технички део: -певање свих лествица до 7 предзнака секундно и терцно кретање -певање тоничних квинтакорада, каденци и штимова -двогласно певање кратких мотива -обрада канона и певање народних песама у два гласа</p>	<p>Метрика: 2/2, 3/2, 9/8, 6/4, 6/16 Народни ритмови: 5/8, 7/8, 9/8 Ритмичке фигуре: -триола у сукобу са пунктираном фигуром -мануелна репродукција -теже фигуре четвороделне поделе, паузе и лукови, -подела тродела у такту 6/8, сичилијана и тирана -информативно остале фигуре</p>	<p>-опажање и записивање тонова, интонирање мелодијских мотива -опажање и интонирање интервала свих квинтакорада, обртаја дурског и молског, доминантног и умањеног септакорда са разрешењем -опажање и интонирање штимова -опажање апсолутних висина -писмени ритмички диктат -усмени мелодијско-ритмички диктат</p>

Посебан школски програм за музичку школу

разред	Смотре и испити
I	Писмени део: тест из теорије (лествице, интервали и консонантни квинтакорди) Усмени део: мелодијска вежба и парлато (бас кључ)
II	Писмени део: мелодијски диктат до 2 предзнака Усмени део: мелодијски пример до 3 предзнака Парлато (бас и виолински кључ)

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Циљ:

Теоријско обједињавање свих музичких појмова и израза, као и повезивање теоријске наставе са солфеђом и наставом инструмента/певања

Задаци:

- уознавање музичких појмова и појава
- владање законитостима теорије музике
- остваривање функционалних задатака-стицање брзине у схватању тонских односа
- владање музичком ортографијом

разред	Оперативни задаци- заједнички за све године
VI IV II	-постављање и упоређивање лествица -тоналитети -обрада интервала -постављање акорада -многостраност тонова -појмови, дефиниције, орнаменти

Посебан школски програм за музичку школу

разред	градиво	Испитни програм
VI	<p>-утврђивање и систематизација пређеног градива у претходних годинама учења</p> <p>Ново:</p> <p>-музичка фраза, фразирање, агогика, артикулација, динамика, темпо с одговарајућим италијанским називима</p> <p>Лествице: теоријско обнављање свих дијатонских лествица, упоређивање истоимених и паралелних тоналитета, упоређивање лествица удаљених за хроматски полустепен и енхармонских лествица</p> <p>Молдур;</p> <p>Квинтакорди; поставка умањеног и прекомерног;</p> <p>Септакорди- у дурским и молским лествицама</p> <p>Интервали с обртајима (до октаве) и слођени интервали</p> <p>Хроматске промене инетрвала и њихова раурешења</p> <p>Карактеристични лествични интервали</p> <p>Многостраност тонова и дурског квинтакорда</p> <p>Ортографија и орнаментика</p>	<p>Писмени део:</p> <p>Интервали, лествице, акорди и ортографија</p> <p>Усмени део:</p> <p>Интервали и акорди са обртајима</p> <p>Многостраност тонова и дурског квинтакорда</p> <p>Познавање термина и дефиниција свих ознака из нотног текста</p>
IV	<p>Лествице: све дурске и молске; енхармонске</p> <p>Интервали и акорди –обртаји интервала, слођени интервали</p> <p>Квинтакорди са обртајима (дурски и молски), умањени и прекомерни (без обртаја)</p> <p>Конструкција квинтакорада</p> <p>Многостраност тонова</p> <p>Мали дурски септакорд са обртајима</p> <p>Умањени на 7.ст.у молу са разрешењем и полуумањени и дуру са разрешењем</p> <p>Све врсте септакорада</p> <p>Појмови и дефиниције:</p> <p>-термини из области темпа, артикулације, ритма и агогике</p> <p>-основни украси и фигуре</p>	<p>Тест:</p> <p>-шифре инетрвала и акорада</p> <p>-исписивање предзнака појединих лествица, врсте интервала и акорада</p> <p>Усмени део:</p> <p>-изградња интервала и акорада</p> <p>-ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику</p>
II	<p>Лествице: све дурске и молске; енхармонске</p> <p>Интервали и акорди –обртаји интервала, слођени интервали</p> <p>Квинтакорди са обртајима (дурски и молски), умањени и прекомерни (без обртаја)</p> <p>Конструкција квинтакорада</p> <p>Многостраност тонова</p> <p>Мали дурски септакорд са обртајима</p> <p>Умањени на 7.ст.у молу са разрешењем и полуумањени и дуру са разрешењем</p> <p>Све врсте септакорада</p> <p>Појмови и дефиниције:</p> <p>-термини из области темпа, артикулације, ритма и агогике</p> <p>-основни украси и фигуре</p>	<p>Тест:</p> <p>-шифре инетрвала и акорада</p> <p>-исписивање предзнака појединих лествица, врсте интервала и акорада</p> <p>Усмени део:</p> <p>-изградња интервала и акорада</p> <p>-ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику</p>

Литература:

1. М.Тајчевић: Теорија музике
2. Д.Деспић: Основе теорије музике

Посебан школски програм за музичку школу
ХОР,ОРКЕСТАР И КАМЕРНА МУЗИКА

Циљ:

- оспособљавање ученика за музицирање у ансамблу
- усаглашавање индивидуално извођење са потребама групног
- усаглашавање интонације и артикулације свих ученика који учествују у групном музицирању
- развијање перцепције слушања осталих чланова ансамбла
- развијање жеље за јавним наступима и развијање такмичарског духа

Задаци:

- оспобљавање за даље музицирање
- усаглашавање индивидуалног са групним музицирањем
- усаглашавање интонације и артикулације свих ученика који учествују у групном музицирању
- развијање интонације и артикулације у складу са осталим члановима у групном раду и слушање других

Настава **хора** је обавезна за ученике IV, V и VI разреда клавира и гитаре, а настава **оркестра** за ученике гудачког одсека (IV, V, VI разред виолине, виоле, виолончела, III и IV разред контрабаса), као и IV, V и VI разреда хармонике и трзачких инструмената (сем гитаре и харфе), и за ученике III и IV разреда свих дувачких инструмената.

Камерна музика

Број ученика на часу камерне музике је **три**.

Школа ће формирати камерне ансамбле у складу са такмичарским дисциплинама Републичког, или неког другог значајног такмичења, за сваку школску годину.

Наставни предмет	Годишњи програм-минимум	Програм наставе садржи:	Јавни наступи
Оркестар	3 краћа дела или 1 дело у више ставова –по избору диригента	-увежбавање деоница, ритмичко и интонативно усклађивање, фразирање и динамичку обраду	Обавезни су јавни наступи у току школске године
Хор	3 трогласне композиције различитих стилских епоха, укључујући и домаће ауторе	-вежбе дисања, -вокализе за уједначавање боје гласова, -певање канона, -певање двогласних и трогласних композиција	Обавезни су јавни наступи у току школске године
Камерна музика	2 композиције из периода барока или 1 дело из периода преткласицизма, класицизма, романтизма, савремене музике или 3 комада из различитих стилских епоха		Обавезни су јавни наступи у току школске године

Посебан школски програм за музичку школу

У складу са одредницама Наставног плана и програма за основну музичку школу, у Музичкој школи „Јован Бандур“, осим **хора основне школе**, формиран су и следећи **оркестри:**

1. гудачки
2. дувачки
3. тамбурашки и
4. оркестар хармоника,

МУЗИЧКО ЗАБАВИШТЕ

Годишењи фонд часова:70

Недељни фонд часова :2 (по 30 минута)

Циљна група : деца узраста од 4 до 7 година

Циљеви рада музичког забавишта:

- развијање вештине комуникације кроз музику и у музици
- подстицање развоја апстрактног мишљења
- јачање интегративних процеса у личности (психичких и физичких)
- подстицање процеса социјализације
- неговање говора као основе израза и комуникације и као почетног корака ка природном, правилном и интонативном прецизном певању
- развијање музичког памћења

Задаци:

УВОД У СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

- освешћивање звука и тишине
- извори звука у окружењу
- односи: шум- тон- музика
- особине звука: висина, трајање, јачина, боја...

УВОД У ПЕВАЊЕ

- дисање
- говор: вежбе артикулације, израза, динамике преко бројалица
- певање: пут од стиха преко говорног фразирања до музичке фразе

УВОД У ПЛЕС

- заштитни положај кичме
- ходање са елементима ритмике

Оперативни задаци:

- учење песмица по слуху
- развијање музичке меморије
- развијање концентрације
- певање песмица уз покрет и игру
- свирање на једноставним дечјим инструментима (Орфов инструментариј)
- јавни наступи (тематски)
- упознавање деце са инструментима

Посебан школски програм за музичку школу
ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

План смотри, преслушавања и учешћа на такмичењима

АКТИВ	Смотре и преслушавања	такмичења
клавиристи	Децембар ош и сш -јавни час 1.,2. ош-децембар	1.РТ 2. Такм.пијаниста,Шабац (школа) 3. Муз.фестивал,Аранђеловац / Такмичење «Фантаст»,Бечеј
гудачи	Децембар-ош и сш Март- први ош	1. Фестивал гудача, С.Митровица 2. «Мали виртуоз»,Бгд
хармоника	Децембар-ош и сш	1. Муз.фестивал,Аранђеловац 2. «Дани хармонике»,Смедерево
трзачи	Децембар ош и сш Март-средња школа	1.Војв.фестивал харфе,Зрењанин 2.Војв.фестивал тамбуре 3. Мемор.Д.Протић,Бгд(харфа) 4. Такм.гитариста, Нови Сад 5. Такм.гитариста, Лесковац
дувачи	Децембар- сш Мај- ош и сш	1.РТ 2.Такм.дрв.дувача Пожаревац (кларинет,обоа,фагот,саксофон) 3. Такм. флаутиста,Ваљево 4.такм. »Јенко«,Бгд (труба,хорна)
солопевачи	Октобар,децембар,март/април и јун – ош и сш	1.РТ 2.Фест.П.Стојановић,Уб
солфеђисти	-	1.РТ

Учешће на међународним такмичењима за све одсеке:

Такмичење «Арс нова»- Трст

Такмичење «Алма Корнеа Јонеску» - Темишвар

Посебан школски програм за музичку школу
КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ ШКОЛЕ

Циљ:

- јавно презентовање стечених вештина
- мотивација ученика
- учешће у животу локалне средине
- промоција рада Школе

Задачи:

- организовање јавних наступа ученика (солистичких, камерних и наступа ансамбала) у школи, ван школе
- организовање концерата професора Школе
- организовање концерата гостујућих уметника
- учешће ученика на такмичењима
- организовање школских такмичења
- организовање школских прослава

Школа културну и јавну делатност остварује организовањем и одржавањем:

1. интерних часова одсека
2. јавних часова школе- 3 у току школске године (новембар, децембар и март)
3. концерти класа
4. концерти поводом прославе Дана школе: концерт награђених ученика и камерних ансамбала и концерт великих ансамбала школе
5. школска такмичења
6. учешће у програмима других институција и установа Града
7. наступи ученика у просторима других школа у Граду
8. концертићи за предшколце
9. наступи ученика у другим музичким школама

Школска такмичења:

Р.бр.	дисциплина	такмичење	Време реализације
1.	Соло певање	„Мита Топаловић“	децембар
2.	Камерна музика	„Мита Топаловић“	Фебруар
3.	виолина	Школско такмичење ученика виолине	Април
4.	хармоника	Такмичење ученика хармонике	Мај
5.	клавир	Школско такмичење ученика клавира	Мај

Посебан школски програм за музичку школу
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Обзиром на специфичности основне музичке школе, недостатак физкултурне сале и кратак боравак ученика у Школи, спортске активности могу се реализовати само током боравка ученика у панчевачком дечјем одмаралишту на Дивчибарама.

Ученици Музичке школе, њих око 45, на Дивчибарама бораве у једној смени (5 или 8 дана), током пролећног распуста.

Осим организованих проба и вежбања инструмента, ученици се организују и за рекреативне шетње и спортове са лоптом на спортским теренима у окружењу одмаралишта.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И
ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

активност	задатак	Носилац активности	Време реализације
Информисање актера школског живота о законским регулативама који се односе на област заштите ученика	1. израда (штампаног) материјала који информише о дефиницијама и нивоима свих врста насиља и постављање на огласне табле и школски веб сајт; 2. представљање Правилника и Програма заштите родитељима	1. Психолог проф. информатике 2. директор, Разредне старешине	Први састанак Савета родитеља и родитељски састанци
Превенција вршњачког насиља	1. васпитни рад са одељењем на часу, разговори са ученицима на тему толеранције, уважавања различитости, правила понашања	1. предметни наставник	Током школске године
Развијање код ученика осећаја припадности групи и тимског рада	1. разговор са ученицима о важности сарадње и тимског рада у достизању заједничког циља – на настави хора и оркестра 2. јавно презентовање заједничког рада ученика на концертима у такмичењима	1. предметни професори	1. током шк. године
Промовисање позитивних примера одговорног понашања ученика	1. информисање ученика о награђивању ученика који се истичу у учењу и владању (редовност похађања наставе, концерата у школи, учешћем у ученичким активностима, сарадњом са запосленима у школи приликом реализације ваннаставних активности и сл.) 2. похваљивање и промовисање ученика	1. разредне старешине	1. током шк. године

Посебан школски програм за музичку школу
ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Врста активности	Време реализације
Присуство концертима који се одржавају у школи	Током школске године (од октобра до јуна)
Организована посета концертима или другој манифестацији ван школске зграде	2.полугодиште
Учешће на такмичењима	Током школске године

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Врста активности	Време реализације
Праћење напредовања ученика и мотивисаности за рад	Током школовања у ОМШ
Разговор са ученицима на тему наставка музичке едукације на средњошколском нивоу	-последњи разред учења у ОМШ
Разговор са родитељима на тему наставка музичке едукације на средњошколском нивоу	-2. полугодиште последњег разреда у омш

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Програм здравствене заштите у основној музичкој школи проводи се бригом школе и њених запослених о:

- уредности и чистоћи простора у којем ученици уче и бораве,
- чистим санитарним просторијама у којима увек има средство за прање руку и друга хигијенска средства

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Правилником о коришћењу средстава из ученичког фонда, школа је предвидела услове под којима се ученицима школе материјално помаже.

Најважнији облик подршке родитељима и ученицима јесте обезбеђивање музичких инструмената за почетне године школовања.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Школа утиче на развој еколошке свести ученика, упућивањем ученика на бригу о околини, одлагање смећа на предвиђена места, бригу о простору у ком бораве за време наставе у школи и слично. Процес је континуиран.

Посебан школски програм за музичку школу
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Уметнички програм МШ „Јован Бандур“ предвиђен за различите градске свечаности
- Уметнички програм за свечаност доделе Вукових диплома за ученике основне и за ученике средњих школа на територији Панчева
- Уметнички програм предвиђен за кориснике Геронтолошког центра Панчево
- концерти за децу из предшколских установа
- учешће у програмима других институција

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

ОБЛАСТ	САДРЖАЈ	ОБЛИК
-развој музичке свести и јачање личности детета	-Обострана (школа и породица) подршка ученицима када је у питању продубљивање знања која стичу - Обострана (школа и породица) подршка развоју личности ученика кроз учешће на такмичењима - Подршка школе родитељима у различитим кризним ситуацијама	- родитељски састанци - Састанци са мањом групом родитеља, са унапред одређеним циљем -индивидуални разговори с родитељима -укључивање родитеља у јавне и такмичарске активности ученика (концерти, наступи...)
Сарадња у погледу развоја школе	- Подршка родитеља школи у акцијама које унапређују рад школе - Активно учествовање и школе и породице у иницирању развоја квалитета	-учешће родитеља у анкетама које проводи школа -подршка школи кроз помоћ у унапређењу услова рада

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Основна музичка школа не организује излете и екскурзије, већ се слична делатност одвија учешћем ученика и школе на различитим такмичењима:

- Републички фестивал музичких и балетских школа Србије, који се одржава сваке године у другом граду, што је прилика да екипа ученика који представљају школу, упозна и друга места у Србији и њихове историјске и културне знаменитости
- међународна такмичења- Италија, Румунија, Словенија и др.

Организација учешћа на такмичењима, подразумева и обавезу наставника да реализује и други сегмент боравка и учешћа на неком такмичењу, односно упознавање ученика са знаменитостима града у коме се одржава такмичење.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Кључни елементи програма: корисници, попуна фонда и заштита фонда

Рад са корисницима

Корисници школске библиотеке су

- 1) ученици и наставници
- 2) екстерни корисници.

Родитељи до сада, нажалост, нису били препознати као корисници. Главни разлог томе је недостатак одговарајуће литературе.

Развијајући различите облике рада са свим групама корисника школска библиотека **може** да допринесе остварењу свих елемената школског развојног плана и да оствари своју улогу централног места у Школи. Да би та могућност била и остварена, неопходан предуслов су остали елементи: попуна и заштита фонда

Попуна фондова мора бити сконцентрисана на три елемента

- 1) Дезидерата обухвата 317 наслова, који укључују литературу недостајућу, а прописану законом, као и литературу за коју су наставници проценили да би Школа требало да је има. Рок зависи од могућности, процена је до три године.
- 2) одређени уџбеници обезбеђени као ученички и као наставнички примерак – ово се врши на основу препоруке педагошког колегијума, зависно од могућности у почетку бар за један предмет – број примерака зависи од тренутних могућности
- 3) у циљу уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина – предвиђена је попуна фондова за предшколце (музичке сликовнице) и за основношколце (популарне књиге о музици и музичарима, али и литература која није примарно музичка). Рок зависи од могућности школе

Заштита фонда:

1) као заштита од физичких оштећења. У обзир се мора:

а) велики део фонда је врло стар, велика је учесталост узимања појединих публикација, скученост библиотеке и измештеност у поткровљу ограничава могућности чишћења и проветравања. Генерално чишћење са проветравањем и осунчавањем материјала мора се планирати када нема других активности у школи, дакле за време распуста или у нерадне дане.

б) библиотека се налази у граду који је после бомбардовања 1999. године један од најзагађенијих градова у Европи са великом концентрацијом отровних материја у ваздуху, а никад није проверено колики је степен загађења књига у школској библиотеци нити су школе добиле упутство како да га очисте. Начини и рокови остварења овог дела програма зависе од сарадње Школе са другим установама, Министарством образовања и Министарством здравља пре свих.

2) као заштита од отуђења публикација. С обзиром на библиотекарску девизу да је најзаштићенија она књига коју корисници највише траже, јер је она увек пред очима и библиотекару и корисницима, ова заштита остварује се успостављањем јасних правила понашања. Рок за израду правилника о раду библиотеке предвиђен је планом о раду школске библиотеке за 2014/2015.